VĮ PRIENŲ MIŠKŲ URĖDIJA
VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ
REKREACINIO SUTVARKYMO
P R O J E K T A S

Direktorius Alfredas Galaunė

Kraštotvarkos skyriaus vedėja Viliūnė Naureckaitė

VĮ "Valstybinis miškotvarkos institutas"
2014

TURINYS

ĮVADAS	5
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI	7
2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	11
3. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA	13
3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose	13
3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė.	14
4. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ	22
4.1. Kraštovaizdžio rekreacinis potencialas	22
4.2. Turistinės trasos ir maršrutai	24
4.3. Rekreaciniai objektai urėdijos teritorijoje	25
5. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA	34
5.1. Naujų objektų įrengimas	36
5.2. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	42
5.3. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas	53
5.4. Rekreacinės infrastruktūros remontas ir atnaujinimas	53
5.5. Projektuojamų rekreacinių darbų eiliškumas	54
Literatūros sąrašas	55
1 priedas. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai	58
2 priedas. Kultūros paveldo objektų teritorijos	78

Įvadas

Lietuvos Respublikos Bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams, šalia kitų, priskiriami:

- daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas;
- miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacijos turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane pagal arealų patrauklumo kategorijas Prienų rajonas priskiriamas didelio potencialo regioninės svarbos rekreacijos rajonams, kuriuose skatintinas plėtoti poilsis gamtoje bei pažintinis turizmas. Patogi geografinė padėtis, geras rajono pasiekiamumas, kultūrinių bei natūralių gamtinių turizmo išteklių gausa, kaimo turizmo, aviaturizmo vystymas, didelis rekreacinis potencialas, kurį lemia vaizdingos vietovės, Nemuno upė ir Nemuno kilpų regioninis parkas, palankios sąlygos vandens turizmui vystyti – tai pagrindiniai Prienų rajono, kaip palankaus turizmo vystymui regiono, bruožai.

Prienų rajono teritorija, remiantis Kauno apskrities teritorijos bendruoju planu, yra suskaidyta į keturių lygių rekreacinius arealus. Aukščiausio lygio, didelio potencialo arealas, kaip turintis didžiausių turistinių – rekreacinių išteklių bei turizmo aptarnavimo infrastruktūros, apima gan plačią Nemuno slėnio teritoriją nuo Prienų miesto iki Jiezno. Vidutinio lygio rekreacinis arealas apima visą pietinę rajono dalį ir taip pat pasižymi gana dideliais rekreaciniais ištekliais. Gana žemo potencialo arealas apima Stakliškių miestelio apylinkių teritorijas su Guostaus, Gelužio, Veršiuko ir kitais ežerais. Visa likusi rajono dalis apibūdinama kaip žemo potencialo.

Centrinė miškų urėdijos teritorijos dalis, kurioje yra ir Birštono savivaldybė, patenka į stambų Alytaus-Druskininkų didelio potencialo pietų Lietuvos rekreacinį arealą. Šio resursinio rekreacinio arealo, vystytinos rekreacijos rūšys (išvardintas eiliškumas pagal prioritetines specializacijos kryptis): pažintinė rekreacija, gydomoji rekreacija, verslinė rekreacija, pramoginė rekreacija, sportinė rekreacija, poilsis gamtoje. Birštono kurortas, tiek LR bendrajame plane, tiek ir Kauno apskrities bendrajame plane numatomas kaip tarptautinės ir regioninės svarbos rekreacijos aptarnavimo centras.

Į regiono rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą neabejotinai įsijungia ir Prienų miškų urėdijos miškai su urėdijos teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro esamų ir būsimų

stovyklaviečių, apžvalgos aikštelių ir trumpalaikių poilsio vietų, pažintinių, mokomųjų, rekreacinių pėsčiųjų ir dviratininkų takų bei trasų visuma.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šalies viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Bendrasis prioritetas šalies rekreacinės sistemos raidoje teiktinas pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai. Pažintinio turizmo sistema numatyta plėtoti turint tikslą atskleisti visų gamtinių bei kultūrinių Lietuvos regionų savitumus. Turi būti tvarkomi ir rodomi pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai:

- Lietuvos valstybingumo istorijos, kovos už savarankiškos valstybės išsaugojimą bei atkūrimą etapai, vietovės, paminklai ir kt.;
- būdingi ir unikalūs gamtiniai bei kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai;
- saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos bei tvarkymo būdai.

Atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros programos nuostatas, Bendrajame plane akcentuojamas būtinumas gerokai plėsti planavimo (projektavimo) darbus bei įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones. Sėkmingai plėtrai užtikrinti rekreacijos poreikiai turi būti integruoti ir į kitų ūkio šakų, pirmiausia miškų ir kt., programas, taip pat į visus teritorinio planavimo dokumentus.

Atsakingas vykdytojas: Vyr. specialistas Linas Juozaitis

1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI

Rekreacijos infrastruktūros plėtrą Prienų miškų urėdijos teritorijoje tiesiogiai įtakoja daugybė įvairių institucijų rengtų programų ir projektų:

1. LR ūkio (ekonominės) plėtros strategija 2015 metams.
2. Kauno apskrities bendrasis (generalinis) planas 2009 m.
3. LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LRS nutarimu „Dėl Lietuvos respublikos teritorijos bendrojo plano“, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-115.
4. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas. PHARE projektas 2002.

Be to, svarbūs ir visi teisiniai miškų naudojimo rekreacijai pagrindai, sukurti per pastarąjį dešimtmetį (1998 – 2014 m.), kurie 2002 m. buvo įtvirtinti Lietuvos teritorijos bendrajame plane, o 2000 – 2014 m. išvystyti toliau išvardintuose teisės aktuose:

1. Miškų įstatymas (1994 m. lapkričio 22 d. Nr. I-671).
2. Saugomų teritorijų įstatymas (1993 m. lapkričio 9 d. Nr. I-301).
3. Turizmo įstatymas (1998 m. kovo 19 d. Nr. VIII-667).
4. Teritorijų planavimo įstatymas (1995 m. gruodžio 12 d. Nr. I-1120).
5. Žemės įstatymas (1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446).
6. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos (LR vyriausybės nutarimas 1992 m. gegužės 12 d. Nr. 343).
7. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl rekreacinių objektų rengimo ir priežiūros“ (2003.09.25, Nr. 1B-169).
8. Generalinės miškų urėdijos ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl miškų urėdijų ir regioninių parkų direkcijų bendradarbiavimo“ (2003.01.28, Nr. 6B (712-81 (7.7-5K)).
9. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai (patvirtinti Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-35, 2004.01.20).
10. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės (patvirtintos LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais 2004.06.17, Nr. 4-246 (D1-341)).
11. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl pažintinių takų ir rekreacinės infrastruktūros pasų rengimo“ (2004-02-06, Nr. V37.7-100).
12. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl aplinkosauginių ir rekreacinių objektų tvarkymo“ (2004.06.01, Nr. 1B-130).
13. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl informacinių

stendų įrengimo“ (2004.05.05, Nr. 1B-108).

14. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl rekreacinės plėtros ir priežiūros regioniniuose parkuose“ (2005.03.18, Nr. 6B(7.15-215).
15. Generalinės miškų urėdijos prie aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programos patvirtinimo“ (2006 m. kovo 30 d. Nr. 1B-77).
16. Generalinės miškų urėdijos prie aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl generalinio miškų urėdo 2008 m. rugpjūčio 29 d. įsakymo nr. 1b-214 „dėl veiksmų plano esant ekstremalioms ekonominėms sąlygoms VĮ miškų urėdijose dėl pokyčių medienos rinkoje patvirtinimo“ pakeitimo“ (2008-11-14, Nr. 1b-291).
17. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012-2020 metais programa (LRV 2012 m. gegužės 23 d. nutarimas Nr. 569).

Taigi, Lietuvoje iš esmės sudarytos būtiniausios teisinės prielaidos miškų panaudojimui rekreacinėms reikmėms. Taip pat nustatyti ir šios veiklos apribojimai saugomose ar kitose teritorijose, kur ši veikla yra nepageidautina. Itin svarbu, kad Miškų įstatymu dalyje Lietuvos miškų nustatytas aiškus prioritetas rekreacijos plėtrai (išskirta IIB miškų grupė). Be to, yra patvirtintas Lietuvos teritorijos bendrasis planas, kuriame apibrėžtos turizmo bei rekreacijos vystymosi kryptys, pobūdžiai, nustatytas jų teritorinis lokalizavimas ir akcentuota, kad rekreaciniai miškai yra sudėtinė šios sistemos dalis. Todėl galima teigti, kad:

1. Visi Lietuvos miškai įvairiu intensyvumu gali būti panaudoti įvairioms rekreacijos formoms, išskyrus tuos, kur tai draudžia Saugomų teritorijų ir kiti įstatymai ar konkrečių saugomų teritorijų funkcinio zonavimo bei tvarkymo schemos ir planai.
2. Rekreaciniai (IIB grupės) miškai pagal galiojančius teisės aktus yra sudėtinė Lietuvos rekreacinių teritorijų dalis. Jie turi būti planuojami ir tvarkomi ne tik pagal Miškų įstatymo ir kitų žinybinių teisės aktų reglamentus, bet ir pagal „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatus“ bei kitus rekreacinėms teritorijoms keliamus reikalavimus.
3. Rekreacijos plėtra valstybiniuose miškuose turi remtis ne vien vadovų bei specialistų iniciatyva ir jų gera valia, bet visų pirma ilgalaikiais planais ir programomis, suderintomis su šalies bendruoju planu, specialiaisiais saugomų teritorijų planais, kitais pagal urėdijas diferencijuotais teritorinio planavimo dokumentais.

Labai svarbūs rekreacijos vystymui yra du 2004 m. priimti poįstatyminiai aktai: 2004 m. sausio 20 d. Aplinkos ministro įsakymu patvirtinti „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai“ ir 2004 m. birželio 17 d. LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais patvirtintos „Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės“. Šie dokumentai

išsprendė daugumą lig tol buvusių neaiškių rekreacijos planavimo, projektavimo ir praktinio jos įgyvendinimo valstybiniuose miškuose klausimų. Tolesnei detalizacijai labai reikšmingi Generalinio miškų urėdo ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorės išleisti poįstatyminiai aktai, konkretizuojantys urėdijų bei valstybinių parkų veiklą šioje srityje, finansavimo klausimus, rekreacinių objektų apskaitą ir ypač reguliuojantys tarpusavio santykius plėtojant rekreacinę veiklą tarp urėdijų ir valstybinių parkų tarnybų.

Sėkmingai rekreacijos plėtrai užtikrinti 2005 m parengta ir 2006 m. kovo 30 d. patvirtinta generalinio miškų urėdo „Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa“. Atsižvelgiant į šios programos nuostatas ir siekiant valstybinius miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas „Prienų miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“, kuris yra sudėtinė Prienų miškų urėdijos vidinės miškotvarkos projekto dalis.

Šis projektas parengtas remiantis Prienų miškų urėdijos užsakymu, pagaminti Prienų miškų urėdijos rekreacinio sutvarkymo projektą bei rekreacinio planavimo schemą. Projektavimas atliktas remiantis sutartimi, technine užduotimi, bendraisiais normatyviniais dokumentais, vykdytojų kūrybiškumu.

Gana didelis dėmesys skirtas informacijos pateikimui apie miškų urėdijos teritorijoje esančius lankytinus kraštovaizdžio objektus bei turistinius maršrutus, leidžiančius pažinti šį kraštą. Gauta informacija panaudota projektuojant miškų urėdijos rekreacinę sistemą, be to, tikimės, kad bus naudinga užsakovui bendraujant su valstybinėmis paveldosaugos institucijomis, savivaldybių paminklotvarkos tarnybomis, turizmo, rekreacijos ir kitomis su tuo susijusiomis organizacijomis, turistais, plėtojant ryšius su visuomene bei siekiant išsaugoti šio krašto kraštovaizdžio vertybes.

Visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Suvestiniai duomenys pateikiami apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus bei projektuojamus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Duomenys apie kultūros paveldo objektus buvo renkami pasinaudojant Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registru. Kai kurie objektai įtraukti į mūsų lenteles kaip įdomūs krašto pažintiniu požiūriu. Duomenys apie šiuos objektus gauti iš vietos miškininkų bei kitų šaltinių.

Nustatant konkrečią objekto buvimo vietą naudojome miškotvarkos kartografinę medžiagą M 1:10 000, spalvotas spektrazonalines aerofotonuotraukas bei vietovių žemės kadastro planus M1:10 000. Kai kurių objektų lokalizacija buvo tikslinama ir vietovėje.

Daugumos projektuojamų objektų vietos parinktos suderinus su miškų urėdijos atstovais. Duomenys apie esamus bei suprojektuotus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus valstybiniuose miškuose pateikti lentelėse bei pažymėti kartografinėje medžiagoje.

Pagaminta projektinė dokumentacija:

- „VĮ Prienų miškų urėdija valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas“. Aiškinamasis raštas.

- „VĮ Prienų miškų urėdija valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schema“. M 1: 50 000.

2. DARBO AKTUALUMAS, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Nors miškai ilgą laiką buvo pirmiausia ekonominė vertybė, bet kartu jie tarnavo įvairių socialinių bei dvasinių žmogaus reikmių tenkinimui. Vystantis pramonei bei urbanizacijai ir daugumai gyventojų įsikūrus miestuose, vis didesnę reikšmę įgaudavo poilsis gamtoje, tame tarpe miškuose, kurio apibendrintas pavadinimas XX a. II-je pusėje įsitvirtino *rekreacijos* vardu.

Nors visi miškai šalia kitų atlieka ir tam tikras rekreacines funkcijas, bet XX a. II-je pusėje atsirado ir tokie miškai, kuriems teisiškai rekreacinė funkcija valstybiniame lygmenyje pripažįstama kaip pagrindinė ir svarbiausia. Tokių miškų Lietuvoje yra apie 66 tūkstančiai ha. Šių miškų tvarkymas ir ūkininkavimas juose turi būti specifiškas. Be to, ir kitos pagrindinės funkcijos miškai mažesniu intensyvumu taip pat turi būt pritaikomi rekreaciniams tikslams, visų pirma tai reiškia miškų parengimą tokiam jų lankytojų priėmimui, kad nebūtų daroma didesnė žala miškų ekosistemoms ir kartu būtų patenkinti žmonių poreikiai.

Pagrindiniai uždaviniai įrengiant ir tvarkant rekreacinę sistemą valstybiniuose miškuose yra šie:

1. Socialinių (rekreacine prasme) Lietuvos piliečių ir užsienio svečių reikmių tenkinimas. Šis uždavinys įgyvendinamas išskiriant specialios rekreacinės paskirties miškus (miško parkus, kurortinius miškus, rekreacinius sklypus ir pan.), valstybiniuose parkuose išskiriant rekreacines funkcines zonas, o jų tvarkymo planuose – rekreacinių teritorijų, įskaitant miškus, tvarkymo reglamentus bei reikalavimus ir sąlygas rekreacinės infrastruktūros išdėstymui ir kraštovaizdžio formavimui. Kitos, ne rekreacinės funkcinės paskirties miškuose, išskyrus teritorijas, kur rekreacija draudžiama ar nepageidautina, ir – likusias teritorijas, kurios gali būti naudojamos neintensyviai rekreacijai ar atskiroms rekreacijos formoms ir juose gali būti įrengiami atskiri rekreaciniai objektai.

2. Edukacinių piliečių reikmių tenkinimas ir valstybinio miško ūkio sektoriaus reikšmingumo propagavimas. Šio uždavinio siekiama sukuriant pažintinių ir mokomųjų takų tinklą, informacinius centrus, ruošiant informacinius leidinius ir naudojant reklamai bei informacijai kitas komunikacines priemones.

3. Estetiško kraštovaizdžio formavimas ir palaikymas miškuose, kartu išsaugant medynų ir aplinkos stabilumą. Šis uždavinys įgyvendinamas naudojant šiuos miškų ūkio darbus: įvairius

kirtimus (visų pirma kraštovaizdžio formavimo), specifinį miško želdinimą, sanitarinės apsaugos bei gamtosaugines priemones.

4. Efektyvi miškų apsauga nuo rekreacinės digresijos, gaisrų ir šiukšlinimo. Šis uždavinys sprendžiamas sukuriant adekvačią lankytojų srautui rekreacinę įrangą, aplinkos tvarkymą bei šiukšlių surinkimą ir organizuojant adekvačią pavojingumui priešgaisrinę apsaugą.

Rekreacijos srityje Lietuvos miškininkai jau yra daug nuveikę. Tačiau iki šiol nebuvo ilgalaikės rekreacinių darbų strategijos bei atitinkamos programos atskirai urėdijoms, todėl šią spragą pabandys panaikinti miškotvarkos rekreacinio sutvarkymo projektai. Šiuo kūriniu siekiame realiai įvertinti esamą padėtį ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnės rekreacijos plėtros Prienų miškų urėdijoje.

3. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA

3.1. Rekreacinės teritorijos miškuose

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius.

Prienų miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje rekreacinės paskirties miškai užima 1143,5 ha plotą, tai yra 5,7 procentų nuo viso valstybinės reikšmės miškų teritorijos ploto. Jų pasiskirstymas girininkijose pateikiamas 1 lentelėje. Didžiausią rekreacinių miškų dalį sudaro miško parkai ir miestų miškai. Rekreacinių miškų pasiskirstymas Prienų miškų urėdijoje yra sąlygotas gamtinės ir socialinės aplinkos. Daugiausiai rekreacinės paskirties miškų yra sutelkta apie Nemuno kilpas ir Birštono kurortą (Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje). Birštono girininkijoje sutelkta daugiau kaip pusė visų miškų urėdijos valdomų rekreacinių miškų.

1 lentelė. Rekreacinės paskirties miškai (valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Girininkija	**Miško grupė ir pogrupis**	**Miškų teritorijos plotas, ha**	**% nuo viso ploto**
Balbieriškio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***0***	***0***
Birštono	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***632,9***	***20,6***
	Miško parkai	394,5	12,9
	Kurortų miškai	101,9	3,3
	Miestų miškai	136,5	4,4
Išlaužo	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***395,7***	***18,3***
	Miestų miškai	395,7	18,3
Meškapievio	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***1,6***	***0,1***
	Miško parkai	1,6	0,1
Naujosios Ūtos	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***0***	***0***
Prienų	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***109,4***	***3,4***
	Miško parkai	109,4	3,4
Šilavoto	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***0***	***0***
Verknės	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***3,9***	***0,2***
	Miško parkai	3,9	0,2
Iš viso urėdijoje:	***Rekreaciniai miškai, iš viso***	***1143,5***	***5,7***
	Miško parkai	509,4	2,5
	Miestų miškai	532,2	2,7
	Kurortų miškai	101,9	0,5

3.2. Kultūros ir gamtos vertybių sąvadas ir analizė

Miškų urėdijos teritorijoje esančių kultūros ir gamtos vertybių, vertingų krašto pažintiniu požiūriu, sąrašą pateikiame 3 lentelėje. Miškų urėdijos teritorija buvo gana tankiai žmonių gyvenama nuo seno. Čia yra įvairių archeologinių (ypač pilkapių) bei kitų žmonių veiklos paminklų. Iš žemiau esančios lentelės matome, jog miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje užfiksavome 19 nekilnojamo kultūros paveldo objektų bei 6 gamtos paveldo objektus.

Prienų miškų urėdijos miškuose svarbią vietą užima kovų už Lietuvos nepriklausomybę paveldas ir jo įamžinimas. Valstybinės reikšmės miškuose yra buvusių partizanų žeminių, žuvimo vietų, kapų. Šiame projekte pateikiami ne tik kultūros vertybių registre esantys objektai, bet ir visi kiti, kuriuos pavyko užfiksuoti vietoje su miškų urėdijos darbuotojų pagalba.

Miškų urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose yra 3 piliakalniai ir 6 pilkapynai.

Bendras visų objektų pasiskirstymas girininkijose matomas 2 lentelėje.

1 pav. Pietų Lietuvos srities partizanų vado majoro S. Staniškio žeminė Prienų girininkijoje

2 lentelė. **Kultūros ir gamtos vertybės valstybinės reikšmės miškuose pagal girininkijas**

Eil. Nr.	Girininkija	Kultūros paveldo objektai	Gamtos paveldo objektai	**Iš viso (KPO ir GPO)**
1.	Balbieriškio *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	0	1 *(1)*	1 *(1)*
2.	Birštono *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	4 *(4)*	2 *(2)*	6 *(6)*
3.	Išlaužo *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	1 *(1)*	1 *(1)*	2 *(2)*
4.	Meškapievio	2	1	3
5.	Naujosios Ūtos	1	0	1
6.	Prienų *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	2 *(1)*	0	2 *(1)*
7.	Šilavoto	2	0	2
8.	Verknės *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	7 *(2)*	1	8 *(2)*
	Iš viso: *(tame tarpe Nemuno kilpų RP):*	**19** *(8)*	**6** *(4)*	**25** *(12)*

3 lentelė. **Kultūros ir gamtos paveldo objektai**
(objektai esantys miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų žemėje)

Eil. Nr.	**MC, Registro Nr.**	**Pavadinimas, apibūdinimas**	**Kvartalai**	**Sklypai**	**Pastabos**
Balbieriškio girininkija					
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		<u>Botaniniai objektai</u>			
1.		*Degsnės miško maumedis (aukščiausias Lietuvos medis)*	*29*	*1*	*Amžius – 160 metų; aukštis – 46 m.*
Birštono girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		<u>Archeologiniai objektai</u>			
		Senovės laidojimo vietos			
		Pilkapynai			
1.	*31278*	*Ivoniškių pilkapynas*	*30*	*12*	*Vertingosios savybės :* - žemės ir jos paviršiaus elementai – žemių sampilai (57 sampilai nuo 3 iki 9,5 m skersmens ir nuo 0,2 iki 1,2 m aukščio; dalis sampilų sulėkštėję, keliuose yra senų duobių žymės; sampilus juosiantys grioviai ir duobės (juosia daugumą sampilų; grioviai ir duobes iš dalies užslinkę);

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
					- Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio (reljefo) autentiškumas – pilkapyną supantis autentiškas kraštovaizdis (banguotas Nemuno slėnis; apaugęs mišku).
2.	*31120*	*Matiešionių pilkapynas*	*47*	*5*	Vertingosios savybės : žemės ir jos paviršiaus elementai – 3 žemių sampilai (10 m skersmens ir 1,2 m aukščio, 8 m skersmens ir 0,3-0,4 m aukščio, 11 m skersmens ir 1,2 m aukščio; didysis sampilas sužalotas 2004 m. kertant mišką - per sampilo vidurį eina griovys, atsiradęs su traktoriumi traukiant nukirstus medžius, mažasis sampilas sulėkštėjęs; sampilus juosiantys grioviai (juosia 2 sampilus; grioviai iš dalies užslinkę).).
3.	*13020*	*Šilaičių pilkapynas*	*91*	*34 35 36 85*	Vertingosios savybės : - žemės ir jos paviršiaus elementai – sampilai (28 smėlio sampilai: nuo 5-7 m iki 9-11 m, o po vieną ir 12 m bei 17 m skersmens ir nuo 0,3-0,5 m iki 0,7-1 m, o vienas ir 1,2 m aukščio, dauguma žemo suploto pusrutulio pavidalo, keli kiek paplokščiu viršumi, išsidėstę pailgame VPV-RŠR kryptimi plote nuo 1-3 m iki 10-15 m atstumu vienas nuo kito; dalis sampilų sulėkštėję, nemažai deformuotų, nuskleistų, kai kuriuose seniau prikasinėta duobių; dalis sunaikinta 1973 m. tiesiant per pilkapyną dujotiekį); sampilus juosiantys grioviai ar jų liekanos (daugelio sampilų pagrindus juosia grioviai, kurie prie didžiųjų pilkapių siekia 2-2,5 m pločio bei 0,3-0,5 m gylio, prie dalies sampilų matosi griovių liekanos; grioviai iš dalies, beveik visiškai, arba visiškai užslinkę); reljefas (gana lygi vieta, nežymiai banguota V dalimi; paviršius apaugęs mišku, kuris didesnėje pilkapyno dalyje dabar iškirstas, maždaug R-V kryptimi jį kerta Vėžionių – Šilaičių kelias, o ŠŠR-PPV kryptimi – dujotiekis).
		<u>Senovės keliai</u>			
4.	*28262*	*Balbieriškio-Šaltinėnų kelio atkarpa*	*49; 51; 52; 57; 58; 68; 75*		Amžius: XVII-XVIII a. Tai dalis Varšuvos - Peterburgo trakto tarp Balbieriškio miestelio ir Puzonių kaimo.
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		<u>Geologiniai objektai</u>			
1.		*Siponių atodanga*	*66*	*3; 4*	
2.		*Škėvonių atodanga*	*77*	*48; 50; 63*	
Išlaužo girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		<u>Istoriniai objektai</u>			
1.		*Lietuvos partizanų žeminė (atstatyta)*	*4*	*8*	

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		<u>Hidrogeologiniai objektai</u>			
1.		*„Kunigo“ šaltinis*	*17*	*1*	
Meškapievio girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		<u>Memorialiniai objektai</u>			
1.	*31698*	*Lietuvos partizanų žuvimo vieta. Šešių metalinių kryžių kompozicija pastatyta 1989 m. (autorius L. Juozonis)*	*22*	*21*	*Vertingosios savybės :* - žemės ir jos paviršiaus elementai – reljefas; - Faktai apie svarbias visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos asmenybes – 1952–06–24 Skersabalio miške, partizanų stovyklavietėje, MGB Prienų r. skyriaus 2 agentai–smogikai sušaudė miegančius Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės 7 partizanus. Žuvo: rinktinės vadas (nuo 1951–01–14) Vytautas Menkevičius–Spyglys, Juozo, g. 1930 m., 1999–03–30 jam pripažintas Kario savanorio statusas; Albinas Banislauskas–Klajūnas, Jurgio, g. 1929 m., 1999–08–17 jam pripažintas Kario savanorio statusas; partizanas nuo 1950 m. Vincas Bražinskas–Smauglys, Jono, g. 1930 m.; partizanas nuo 1951 m. Pranas Kižys–Vilius, Prano, g. 1930 m.; partizanas nuo 1951 m. Kostas Marčiulaitis–Slanka, Dainius, Kazio, g. 1933 m.; partizanas nuo 1950 m. Vincas Navikas–Dėdė, Vinco, g. 1912 m. ir partizanas nuo 1951 m. Antanas Šalčius–Švedas, Petro, g. 1930 m., 2004–01–28 jam pripažintas Kario savanorio statusas. Žuvusių užkasimo vieta nėra žinoma.
2.	*22688*	*Lietuvos partizanų kapai*	*44*	*3*	Aptverti 1,12 m aukščio lentučių tvora. Yra 7 kapai. Antro, ketvirto, šešto kapų (iš v. į r.) sampilai įrėminti betono apvadais (jų matmenys: 1,40x0,35 m, h - apie 0,15 m). Pirmas, trečias, penktas ir septintas kapai su žemių sampilais. Antras kapas su metaliniu ornamentuotu kryžiumi (h - 1,47 m), kurio kryžmoje pritvirtintas lieto metalo Nukryžiuotasis. Prie kryžiaus stiebo pritvirtinta juodo akmens plokštelė, kurioje iškalta: "VINCAS ŽIOBA/1923 V 7-1951 VII 27/PRISILIEČIAM PRIE ŠITO KRYŽIAUS/IR PASIKALBAM SU TAVIMI/MAMA, SESERYS, BROLIAI/IR JŲ ŠEIMOS". Šeštas kapas su betono kryžiumi (h - 1,15 m). Prie jo kryžmos pritvirtintas lieto metalo Nukryžiuotasis. Kapai papuošti gėlėmis. Už teritorijos, į š.r., prie dviejų medžių kamienų pritvirtinta medinė koplytėlė ir kryželis. Užkasti 1945, 1946, 1951 m. žuvę 7 Lietuvos partizanai.
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		<u>Geologiniai objektai</u>			
1.		*Šiauliškių akmuo*	*2*	*10*	
Naujosios Ūtos girininkija					

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Memorialiniai objektai			
1.		*Partizanų žūties vieta*	*54*	*30*	
Prienų girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Istoriniai objektai			
1.		*Lietuvos partizanų kapai*	*54*	*6*	
2.		*Partizanų vado žeminė*	*74*	*16*	Pietų Lietuvos srities partizanų vado majoro S. Staniškio žeminė, kurioje jis išduotas nusišovė 1953 m.
Šilavoto girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Istoriniai objektai			
1.		*I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapai*	*15*	*1*	
2.		*I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapai*	*15*	*18*	
Verknės girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Piliakalniai			
1.	*32635*	*Pelekonių piliakalnis II su gyvenviete*	*34*	*1* *3-7* *10* *14*	*Vertingosios savybės :* - žemės ir jos paviršiaus elementai – reljefas (aukštas, stačiais šlaitais kranto kyšulys, susidaręs tarp Nemuno ir Viekšnios upės; apaugęs mišku); - Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio autentiškumas – objektą supantis kraštovaizdis (iš V ir PV juosia Nemunas, iš Š – Viekšnia, į PR tęsiasi aukštas ir lygus Nemuno krantas – viršutinė Nemuno terasa; piliakalnis ir į R, PR ir P esanti teritorija patenka į Nemuno kilpų regioninio parko Pelekonių archeologinį draustinį).
2.	*5519*	*Pelekonių piliakalnis III, vad. Pilale*	*35*	*5*	*Vertingosios savybės:* - žemės ir jos paviršiaus elementai – aikštelė (trikampė, pailga R-V kryptimi, 15 m ilgio ir 8 m pločio R gale prie pylimo; apaugusi tankiais krūmais, atsiradusiais iškirtus mišką); pylimas (apie 19 m pločio,

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
					4 m aukščio nuo aikštelės ir 5 m aukščio išorėje nuo griovio dugno, supiltas aikštelės R gale; apaugęs tankiais krūmais); griovys (apie 25 m pločio ir 3 m gylio nuo gretimos aukštumos, iškastas prieš pylimą; apaugęs tankiais krūmais); šlaitai (statūs, apie 20 m aukščio; ŠV šlaitas eroduoja); - Artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio (reljefo) autentiškumas -piliakalnį supantis kraštovaizdis (į R tęsiasi gretima aukštuma – Nemuno slėnio viršutinė terasa, iš Š, V ir P supa gilios upelių griovos, už kurių Š ir P pusėse yra gana lygi Nemuno slėnio viršutinė terasa, V pusėje griova nusileidžia į Nemuno slėnį; aplinka patenka į Nemuno kilpų regioninio parko Pelekonių archeologinį draustinį).
3.	34849	*Stakliškių piliakalnis su gyvenviete II*	*19*	*25*	Vertingosios savybės: žemės ir jos paviršiaus elementai – reljefas (aukštumos kyšulys Trydupio kair. krante, iš Š, ŠR ir V juosiamas šio upelio; apaugęs mišku).
		Pilkapynai			
4.	5528	*Pramiežių pilkapynas*	*7*	*12* *14*	
5.	*5522*	*Gerulių pilkapynas*	*31*	*37*	Vertingosios savybės: - žemės ir jos paviršiaus elementai – žemių sampilai (6 sampilai nuo 5 iki 10,5 m skersmens ir nuo 0,2 iki 1 m aukščio; pilkapio Nr. 1 sampilo viduryje yra sena apie 2x1 m dydžio ir 0,3 m gylio duobė, pilkapio Nr. 2 sampilo viduryje – sena 4–5 m ilgio, 2,5 m pločio ir 0,8 m gylio tranšėja, kita 4x2 m dydžio tranšėja yra pilkapio Nr. 3 sampilo viduryje, pilkapių Nr. 4 ir Nr. 6 sampilai sulėkštėję).
6.	*25176*	*Stakliškių pilkapynas*	*19*	*45*	*Vertingosios savybės:* žemės ir jos paviršiaus elementai – žemių sampilai (12 sampilų nuo 4,5 iki 8,5 m skersmens ir nuo 0,2 iki 1 m aukščio; dalyje sampilų pastebimos senos duobės, kai kurie sampilai sulėkštėję, deformuoti, 2 sampilai sužaloti vėjovartų 2010 m.); akmenų vainikai (sampiluose pastebimi paskiri vainikų akmenys; dalis akmenų užslinkę).
		Alkakalniai, alkavietės			
7.	*24576*	*Užukalnio kalnas, vad. Sienakalniu, Senapiliu*	*17*	*9* *23* *35* *36* *42*	*Vertingosios savybės:* - žemės ir jos paviršiaus elementai – raižytas reljefas – moreninis masyvas pakilęs 217,4 m virš Baltijos jūros lygio; šlaitai; viršūnės; terasos; raguvos; daubos; - artimiausios supančios aplinkos kultūrinio kraštovaizdžio reljefo autentiškumas – objektą supantis autentiškas kraštovaizdis; - faktai apie tautosakos šaltinius, kurie susiję su objektu – V. Vaitkevičiaus, T. Šidiškio, A. Mickevičiaus užrašyti žmonių pasakojimai.
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		<u>Botaniniai objektai</u>			
1.		*Gojaus miško ąžuolas*	*24*	*15*	

Valstybės saugomų registruotų kultūros vertybių, pripažintų saugoti viešajam pažinimui ir naudojimui (LR Kultūros ministro 2005-04-29 įsakymas Nr. IV-190) apsaugą reglamentuoja LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas, kurio 19 str. 1 d. 1 p. imperatyviai nurodo, jog *„Viešajam pažinimui ir naudojimui saugojamame objekte, jo teritorijoje, vietovėje, draudžiama naikinti ar kitaip žaloti vertingąsias savybes.“*

Kultūros paveldo objektų teritorijose ir jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiaisiais planais, parengtais vadovaujantis *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (LR aplinkos ministro ir kultūros ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. ĮV-261/D1-322*) bei kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Apsaugos specialieji planai rengiami skelbiamų saugomais kultūros paveldo objektų ir steigiamų saugomomis vietovių teritorijų, apsaugos zonų riboms nustatyti ar pakeisti. Kultūros paveldo vertybių tvarkyba ir naudojimas vykdomi pagal specialiuosius teritorijų planavimo dokumentus, strateginius planus, tikslines programas ir tvarkomuosius paveldosaugos darbų projektus. Kol objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, apsaugos zonos nėra nustatytos, joms taikomi LR Nekilnojamųjų kultūros paveldo apsaugos įstatymo *(2004 m. rugsėjo 28 d. Nr. IX-2452)* reikalavimai: kultūros paveldo objektų aplinkoje, kurių teritorija ir apsaugos zona nenustatytos, apriboti ar uždrausti darbus galima iki 250 metru atstumu nuo objekto.

Visų archeologijos paveldo objektų tvarkybai yra nustatyta konservavimo kryptis. Kultūros paveldo objektams, esantiems regioninių parkų teritorijose, priežiūros, tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato patvirtinti šių parkų apsaugos reglamentai, parkų ribų bei jų zonų ribų ir tvarkymo specialieji planai.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Atliekant miškų ūkio bei rekreacinės infrastruktūros planavimo bei projektavimo darbus kultūros paveldo objekto teritorijoje, būtina juos derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Kauno teritoriniu padaliniu.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant juos kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje urėdijos sistemoje, tačiau ji nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų (išskyrus kraštovaizdžio formavimo kirtimus). Miškų tvarkymo, naudojimo ir atkūrimo planavimas apskritai, taip pat ir paveldosaugos požiūriu, yra vidinės miškotvarkos projekto vadovo kompetencija.

Apibendrinant tariamai galimą suprojektuotų kraštovaizdžio formavimo priemonių poveikį esamiems kultūros paveldo objektams bei vietovėms, galime teigti, kad jis bus minimalus ir nukreiptas tik į estetiškesnių ir stabilesnių esamų medynų formavimą, nekeičiant kultūrinio kraštovaizdžio.

Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašas yra tikslinamas kiekvienais metais (aktuali redakcija: 2013 m. spalio 25 d. įsakymas Nr. D1-792 „Dėl naujų valstybės saugomų gamtos paveldo objektų paskelbimo, jų ribų planų patvirtinimo, sunykusių valstybės saugomų gamtos paveldo objektų išbraukimo ir aplinkos ministro 2002 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. 652 "Dėl Valstybės saugomų gamtos paveldo objektų sąrašo patvirtinimo" pakeitimo". Gamtos paveldo objektai skelbiami saugomais vadovaujantis Gamtos paveldo objektų vertinimo ir reikšmingumo nustatymo kriterijų aprašu, patvirtintu 2009 m. liepos 8 d. aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-393. Gamtos paveldo objektų apsaugos ir tvarkymo ypatumus nustato Saugomų teritorijų įstatymas ir gamtos paveldo objektų nuostatai.

2 pav. Gojaus miško ąžuolas – gamtos paminklas

4. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ

4.1. Kraštovaizdžio rekreacinis potencialas

Svarbiausi gamtiniai kraštovaizdžio komponentai, nuo kurių priklauso vietos rekreacinės galimybės, kraštovaizdžio grožis ir patrauklumas, yra vandenys ir miškai. Labai svarbus komponentas yra išraiškingas, kalvotas reljefas, tai vienas svarbiausių komponentų lemiančių kraštovaizdžio vaizdingumą. Reljefas kaip būtina rekreacinės veiklos sąlyga populiariausioms rekreacinės veiklos formoms nėra būtinas, bet teikia tam tikrų privalumų.

Gamtinį rekreacinį potencialą sudaro lankytini gamtos objektai bei vietų, tinkamų populiariausioms poilsio formoms – poilsiui prie vandens maudantis ir kaitinantis saulėje, kiekis ir jų kokybė, tinkamumas.

Kraštovaizdžio rekreacinį potencialą sudaro vietovės kraštovaizdžio, jo gamtinių ir kultūrinių komponentų bei objektų patrauklumas, tinkamumas rekreacinei veiklai, skatinantis lankytojus turistinėms kelionėms, atvykti į gamtą, pamatyti regiono įžymybes, pailsėti, papramogauti.

Miškai rekreaciniu požiūriu buvo vertinti pagal metodiką, panaudotą valstybinių parkų planavimo schemose ir praktiškai labiausiai pasiteisinusią panašaus pobūdžio miškotvarkos darbuose. Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų patogumą poilsiavimui.

Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augavietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu, – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas:

Geros sąlygos:

sausi brandūs ir pribręstantys pušynai A_1

sausi pusamžiai pušynai A_2

sausi pušynai su gausia eglių priemaiša A_3

labai sausi brandūs pušynai B_1

labai sausi pusamžiai pušynai B_2

per sausi pušynai B_3

Vidutinės sąlygos:

sausi maumedynai, beržynai ir eglynai C_1

sausi mišrūs ir lapuočių medynai C_2

drėgnoki pušynai C_3

pušų jaunuolynai D_1

eglių, maumedžių ir lapuočių jaunuolynai D_2

miško kultūros D_3

Blogos sąlygos:

drėgnoki mišrūs ir lapuočių miškai E

drėgni ir pelkiniai miškai F

drėgnos ir pelkinės pievos H

Papildomai atsižvelgta į miškų vaizdingumą ir verslinės rekreacijos formų (grybavimo, uogavimo ir kt.) galimybes juose.

4 lentelė. **Prienų miškų urėdijos miškų rekreacinio potencialo įvertinimas**

Eil. nr.	Girininkija	Valstybinės reikšmės miškų plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Balbieriškio	24	1,2	611,2	30,5	1367,4	68,3	2002,6	100
2	Birštono	1365,9	44,5	834,8	27,2	867,4	28,3	3068,1	100
3	Išlaužo	456,3	21,2	450,1	20,9	1249,4	58,0	2155,8	100
4	Meškapievio	1818,1	56,6	1043,8	32,5	352	11,0	3213,9	100
5	N. Ūtos	1,4	0,1	330,7	14,9	1888,8	85,0	2220,9	100
6	Prienų	2032,2	63,6	811,4	25,4	351,8	11,0	3195,4	100
7	Šilavoto	1	0,1	56,6	3,3	1639,9	96,6	1697,5	100
8	Verknės	142,9	5,7	1380,6	54,6	1003	39,7	2526,5	100
	Viso:	5841,8	**29,1**	5519,2	**27,5**	8719,7	**43,4**	**20080,7**	**100**

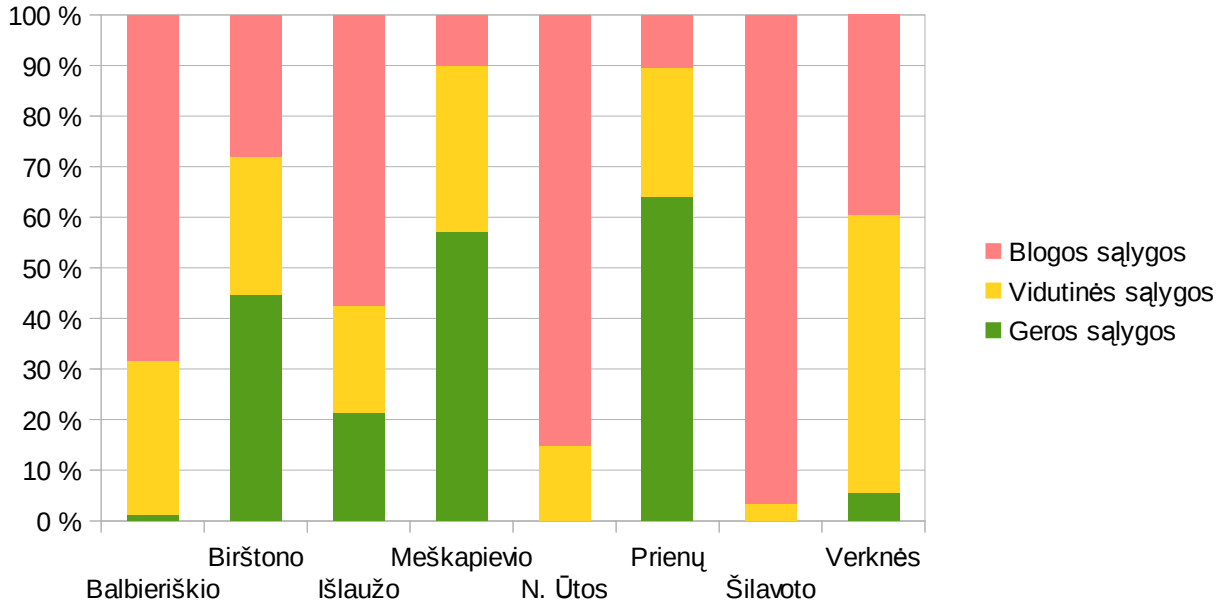

3 pav. Prienų miškų urėdijos girininkijų valstybinės reikšmės miškų ploto pasiskirstymas pagal rekreacinį potencialą

Paskaičiavus pagal šią metodiką, valstybinės reikšmės miškuose yra 5841,8 ha miškų, kuriuose yra geros sąlygos poilsiui, o tai sudaro apie 29 % nuo bendro miškų ploto. Daugiausia tai brandūs (A1 tipas) ir pribręstantys pušynai bei pušynai su eglių priemaiša. Vidutinės sąlygos poilsiui miške yra 5519,2 ha arba apie 28 % bendro miškų ploto. Likusioje dalyje medynai yra drėgni, pelkėti arba su gausia žoline augmenija, traku, kuriuose sąlygos poilsiui yra blogos. O drėgnų, tankių medynų poilsiautojai vengia ne vien tik dėl jų drėgnumo, bet vasarą ir dėl erkių bei uodų.

Miško tinkamumą poilsiui didele dalimi lemia ir jo padėtis vandens telkinių atžvilgiu. Jeigu grybavimui ir uogavimui tai turi mažą įtaką, tai ilgesniam poilsiui yra būtinas vandens telkinys ir kuo jis didesnis tuo jo pakrančių miškai poilsiautojams yra patrauklesni.

4.2. Turistinės trasos ir maršrutai

Linijinės rekreacinės sistemos pagrindą sudaro bendruosiuose planuose pateikiamos turizmo trasos, kurios teikia prioritetą kryptingam šio krašto pažinimui, gamtos ir kultūros paveldo objektų lankymui bei rekreacijos ir turizmo plėtojimui. Ypatingą reikšmę turi regioninių parkų turistinių trasų ir takų sistemos, kurios tikslingai paskirsto turistų srautus ir suteikia galimybę išsamiai susipažinti su gamtos ir kultūros vertybėmis. Miškų urėdijos rekreacinė sistema (su savo

takais bei poilsio gamtoje objektais) taip pat įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir prisideda prie krašto rekreacijos ir turizmo plėtojimo.

Be bendrųjų tranzitinių turistinių judėjimo kelių, dažniausiai atitinkančių svarbiausius autotransporto judėjimo kelius, pažintinio turizmo sistemą Prienų krašte formuoja prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistemos, kurios dalys (kai kurios turistinių trasų atkarpos) patenka į Birštono ar Prienų rajono savivaldybės teritoriją:

- Nemuno vandens turizmo trasa,
- Verknės vandens turizmo trasa,
- Jiesios vandens turizmo trasa,
- autoturizmo trasa „Nemuno kelias“,
- autoturizmo trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“,
- autoturizmo trasa „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“,
- autoturizmo trasa „Keturių sostinių kelias“,
- autoturizmo trasa „Sūduvos keliai“,
- Eurovelo trasa,
- dalis nacionalinio dviračių turizmo trasų tinklo,
- dviračių-pėsčiųjų trasa „Prienų šilas“,
- Nemuno kilpų RP pėsčiųjų-dviračių trasos.

4.3. Rekreaciniai objektai miškų urėdijos teritorijoje

Šiuo metu rekreacinė infrastruktūra valstybiniuose miškų urėdijos miškuose yra gana gerai vystoma. Pagrindiniai rekreaciniai objektai yra įrengti labiausiai tam tinkamose vietose – prie vandens telkinių bei labiausiai žmonių lankomuose miškuose. 5 lentelėje pateikiami rekreacinių objektų sąrašai.

Valstybinės reikšmės miškuose yra 1 atokvėpio vieta, 5 poilsiavietės, 5 rekreaciniai arba pažintiniai takai, 1 apžvalgos aikštelė. Daugiausia rekreacinių objektų – Birštono girininkijoje.

Miško rekreaciniai objektai, ypač esantys netoli lankomų gamtos ar kultūros paveldo objektų, įsilieja į bendrą rekreacinę sistemą ir užima svarbų vaidmenį pažintiniame ir poilsio gamtoje turizme.

Birštono girininkijos teritorija yra išskirtinė savo geografine padėtimi – jos miškai išsidėstę prie vieno iš svarbiausių Lietuvos kurortų – Birštono, be to čia vingiuoja didelį kraštovaizdžio potencialą turinčios Nemuno kilpos. Girininkijos rekreacinė sistema yra orientuota į stambių rekreacinių objektų išdėstymą šalia Birštono ir Prienų miestų esančiuose rekreacinių miškų masyvuose, kurie sutraukia didelius ne tik Lietuvos, bet ir užsienio turistų srautus.

Stambiausias Birštono girininkijos objektas – Žvėrinčiaus miško pėsčiųjų-dviračių takas. Palei taką įrengtos poilsio aikštelės. Čia rasime Žvėrinčiaus ąžuolą (tiesa, išvirtusį 2005 m. liepos 7 dieną), aptiksime retai pasitaikančias pušis (apykaklinė forma). Šiaurės rytinėje Žvėrinčiaus dalyje įrengta paukščių stebėjimo vieta. Nemuno salose peri saugomos mažosios žuvėdros, raudonieji tulikai bei kiti vandens paukščiai.

4 pav. Žvėrinčiaus takas Birštono girininkijoje

5 pav. Paprienės poilsiavietės fragmentas Birštono girininkijoje

Škėvonių geomorfologiniame draustinyje įrengtas 1,6 km ilgio mokomasis takas. Nuo skardžio (esama apžvalgos aikštelė) atsiveria puiki Nemuno slėnio ir Prienų šilo panorama. Atviruose šlaituose auga į Lietuvos raudonąją knygą įrašytas melsvasis gencijonas. Saulėtoje penemunės pievoje gyvena labai retos stepinių drugių rūšys: raudonžiedis marguolis (Zygaena ephialtes), pietinis marguolis (Zygaena angelicae) ir stepinis melsvys (Polyommates coridon). Toje

vietoje, kur Nemuno vandenys intensyviai ardė gūbrio šlaitą, susiformavo 33 m aukščio ir daugiau nei pusės kilometro ilgio atodanga. Škėvonių atodanga įrašyta į vertingiausių Šiaurės Vakarų Europos geologinių objektų sąrašą. Atodangoje ryškūs dviejų paskutiniųjų ledynmečių ir tarpledynmečių nuogulų sluoksniai. Atodanga išvaizdi, tačiau geriausia ja grožėtis plaukiant Nemunu arba nuo kito upės kranto, Giraitiškės poilsiavietės. Ant pačios atodangos įrengta regykla, nuo kurios atsiveria įspūdingi Nemuno ir jo slėnio vaizdai.

Dar vienas Birštono girininkijoje esantis takas - Velniabliūdžio pažintinis gamtos takas, kurio ilgis - 1,5 km. Jis skirtas susipažinti su miško ir pelkės bendrijomis, būdingiausiais vietovės augalais ir gyvūnais. Pati įdomiausia ir paslaptingiausia tako vieta - Velniabliūdis. Tai vienintelė aukštapelkė Prienų kilpoje. Ji primena duburį, užpildytą storu durpių sluoksniu, kuriame lyjant ar sniegui tirpstant susikaupia vanduo. Anksčiau čia buvo kasamos durpės purvo vonioms Birštono gydyklose. Baigus kasti prasidėjo natūralus pelkės atsikūrimo procesas, kurį galima stebėti, keliaujant lentomis išklotu Velniabliūdžio pažintiniu taku.

Išlaužo girininkijoje didžiausias rekreacinis potencialas yra netoli Prienų miesto, šalia Nemuno esančiuose pušynuose. Į šias teritorijas daugiausia ir koncentruojama girininkijos rekreacinė sistema. Pagrindinis rekreacinis objektas šioje girininkijoje yra Alksniakiemio atminties takas. Šiame, prie Nemuno įrengtame objekte, išdėstyta 11 tautodailininkų sukurtų ąžuolinių skulptūrų, simbolizuojančių trėmimų ir okupacijos netekčių laikus. Atminties takas – mėgstama pasivaikščiojimų vieta.

6 pav. Atminties tako fragmentas Išlaužo girininkijoje

Kita gausiai žmonių lankoma Išlaužo girininkijos teritorija – Kalvių miškas. Čia yra įrengta viena poilsiavietė su pavėsine, laužaviete, šiukšliadėže, informaciniu stendu. Miško lankytojus čia traukia vaizdingi pušynai ir Nemuno kraštovaizdžiai.

Prienų girininkijos miškai yra išsidėstę šalia Prienų miesto. Pagrindinis lankytojų traukos centras šioje girininkijoje yra Giraitiškių poilsiavietė Nemuno pakrantėje. Ji pradėta statyti 1968 metais, įrengiant pirmus būtinus statinius, laužavietes, baldų komplektus, tualetus bei informacinį stendą. Šioje poilsiavietėje kasmet vyksta įvairūs renginiai, sąskrydžiai. Lauko baldai ir inventorius atnaujinami ir papildomi naujais kasmet. Poilsiavietėje pastatyta grupė medinių skulptūrų, Nemune gyvenančių žuvų tematika. Vasaros metu čia apsilanko dideli poilsiautojų srautai.

Kiti girininkijos miškų plotai yra daugiausia lankomi uogavimo ir grybavimo sezono metu.

7 pav. Giraitiškių poilsiavietės fragmentas Prienų girininkijoje

Meškapievio girininkija turi didelį rekreacinį potencialą, joje apsilanko nemaži lankytojų srautai, ypač uogavimo ir grybavimo sezono metu. Be to per girininkijos miškus eina magistralinis kelias Vilnius-Prienai-Marijampolė (A16). Kadangi šiuo metu girininkijoje rekreacinių objektų nėra, numatoma rekreacinę sistemą vystyti įrengiant atokvėpio vietas, skirtas trumpalaikiam poilsiui pravažiuojantiems žmonėms bei grybautojams ir uogautojams.

Verknės girininkijos miškai yra fragmentiškai išsidėstę labai didelėje teritorijoje ir yra gana įvairaus rekreacinio potencialo. Pagrindiniai traukos centrai yra Guostaus ežero poilsiavietė ir Gojaus ąžuolas. Guostaus poilsiavietė yra vienas iš seniausių Prienų miškų urėdijoje įkurtų rekreacinių objektų. Jo pradininku laikomas buvęs Stakliškių girininkijos girininkas Ramūnas Ašmantas, kuris savo šeimos narių ir bendradarbių padedamas stengėsi sudaryti nors minimalius patogumus poilsiaujantiesiems gražioje vietoje. Šiuo metu poilsiavietė yra rekonstruota, pasinaudojant Europos Sąjungos parama pagal priemonę „Pelno nesiekiančios investicijos miškuose“. Guostaus ežero pakrantėje įrengtos dvi persirengimo kabinos, septyni paplūdimio suoleliai-stoginės, du tilteliai, dvi automobilių stovėjimo aikštelės, treji laipteliai prie vandens, du informaciniai ženklai, trys skulptūros-paukščiai, miško-lauko akmenų atitvaros, šiukšlių

konteineriai.

8 pav. Guostaus ežero poilsiavietės fragmentas Verknės girininkijoje

Gamtos paminklas Didysis Gojaus ąžuolas yra stambiausias Lietuvos medis. Jo aukštis siekia apie 33 metrus, apimtis krūtinės aukštyje - 6,7 metro. Ąžuolas labai gyvybingas, nors šiek tiek pažeistas puvinio. Jo amžius - apie 400 metų. Kažkada jis atlaikė ir perkūnijos smūgį. Link jo yra įrengtas pažintinis takas. Stovėjimo aikštelėje ir prie ąžuolo pastatytos tautodailininkų sukurtos skulptūros - informacinės rodyklės, suolas. Dalis tako, vedančio prie ąžuolo, yra lentinis.

Balbieriškio girininkijoje pagrindinis lankytojų traukos centras valstybiniuose miškuose yra Degsnės maumedynas ir jame esantis aukščiausias Lietuvos medis. Link jo numatomas pažintinis takas. Šiuo metu prie jo yra įrengtas informacinis stendas. Informaciniai stendai taip pat pastatyti ir šalia maumedyno bei maumedžio sėklinės plantacijos. 1849 m. įveistam Degsnės maumedynui yra 165 metai, o saugomas nuo 1960 m, dabar tai botaninis draustinis. Europinių maumedžių lenkiško porūšio (*"Larix decidua" subsp. "polonica"*) sodmenys čia buvo atvežti iš Lenkijos. Tai našiausias medynas Lietuvoje – tūris hektare 1330 m^3.

Šilavoto ir **Naujosios Ūtos** girininkijų miškai yra mažiau tinkami rekreacijai. Šiuo metu Šilavoto girininkijoje yra po vieną poilsiavietę ir atokvėpio vietą. Ateityje šių girininkijų rekreacines sistemas reikėtų vystyti orientuojantis į smulkių rekreacijos objektų, skirtų trumpalaikiam poilsiui, įrengimą.

9 pav. Degsnės maumedynas Balbieriškio girininkijoje

5 lentelė. **Esami rekreacijos objektai**

Balbieriškio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Reginių vietos</u>			
1.	Degsnės maumedynas	29	1	Yra pastatyti informaciniai stendai apie maumedyną, aukščiausią Lietuvos medį, maumedžio sėklinę plantaciją.

Birštono girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Poilsiavietės</u>			
1.	Paprienės poilsiavietė	27	1	3 miško baldų komplektai, sporto įrenginiai, 3 laužavietės, informacinis stendas. *Reikalinga rekonstrukcija.*
	<u>Apžvalgos aikštelės</u>			
2.	Škėvonių atodangos apžvalgos aikštelė	77	50	Įrengta medinė platforma su turėklais ir suoliuku, nuo kurios atsiveria Nemuno vingių panorama.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Takai			
3.	Rekreacinis dviračių pėsčiųjų takas Žvėrinčiaus miške	30-31; 33-34; 36 38		6,5 km ilgio asfaltuotas dviračių-pėsčiųjų takas su prie jo išdėstyta rekreacine įranga: informaciniais stendais, skulptūromis, miško baldais, pavėsinėmis.
4.	Velniabliūdžio takas	30	25 28 35	330 m. ilgio takas, skirtas susipažinti su miško ir pelkių bendrijomis, būdingiausiais augalais ir gyvūnais.
5.	Škėvonių mokomasis takas	77	44 46 48 50	Mokomasis takas – virš Škėvonių atodangos, nuo kurio atsiveria Nemuno vingių panorama bei pačios atodangos sluoksniai.
	Kiti objektai			
6.	Lietuvos vardo 1000-mečio ąžuolynas	421		Prie 52 kv. 1 skl. Yra skulptūra – informacinis stendas. Įveista Prienų miškų urėdijos 2009 metais.

Išlaužo girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Takai			
1.	Atminties pažintinis takas	24	2 4 14 15	Pažintinis takas su medinėmis skulptūromis tremties tematika. Tako pradžioje yra įrengta poilsio aikštelė su miško baldais, laužaviete, supynėmis, suoliukais, informaciniu stendu.
	Poilsiavietės			
2.	Poilsiavietė	5	29	Pavėsinė, miško baldų komplektas, laužavietė, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Prienų girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Poilsiavietės			
1.	Giraitiškių poilsiavietė	60	1 2	6 miško baldų komplektai, 9 skulptūros Nemuno žuvų tematika, 7 laužavietės, sporto, žaidimų įranga, šiukšlių konteineris, 2 informaciniai stendai, automobilių stovėjimo aikštelė, tualetas.

Šilavoto girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
1.	Atokvėpio vieta	21	30	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
	<u>Poilsiavietės</u>			
2.	Poilsiavietė	24	27	Miško baldų komplektas, laužavietė, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Verknės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Takai</u>			
1.	Gojaus ąžuolo pažintinis takas	24	7 14 15 19 30	Apie 200 metrų ilgio lentinis arba natūralios dangos takas, vedantis prie gamtos paminklo – Gojaus ąžuolo. Ąžuolas aptvertas medine tvora, šalia yra apžvalgos aikštelė, pastatyta medinė skulptūra su informacija apie medį.
	<u>Poilsiavietės</u>			
2.	Guostaus ež. poilsiavietė	11 12	23 30 17 20 21	2 persirengimo kabinos, 7 paplūdimio suoleliai-stoginės, 2 tilteliai, 2 automobilių stovėjimo aikštelės, 3 laipteliai prie vandens, 2 informaciniai ženklai, skulptūros-paukščiai, miško-lauko akmenų atitvarai, šiukšlių konteineriai.

6 lentelė. **Esamų miško rekreacinių objektų sąvadas**

Eil. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Apžvalgos aikštelės	Pažintiniai, rekreaciniai takai	Kiti rekreaciniai objektai
1	Balbieriškio *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*					1 *1*
2	Birštono *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*		1 *(1)*	1 *(1)*	3 *(3)*	1 *(1)*
3	Išlaužo *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*		1 *(1)*		1 *(1)*	
4	Meškapievio					
5	Naujosios Ūtos					
6	Prienų *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*		1 *(1)*			
7	Šilavoto	1	1			

Eil. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Apžvalgos aikštelės	Pažintiniai, rekreaciniai takai	Kiti rekreaciniai objektai
8	Verknės		1		1	
	Iš viso: *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*	**1**	**5** *(3)*	**1** *(1)*	**5** *(4)*	**2** *(2)*

5. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA

Miškų urėdijos teritorijos rekreacijos teritorinę sistemą sudaro įžymios lankytinos vietos ir objektai miške ir šalia jo, turistiniai keliai, takai bei trasos, poilsio vietos, sujungtos tarpusavyje turistiniais lankymo maršrutais, o taip pat su aplinkine apgyvendinimo ir autokelių sistema. Rekreacinę teritorinę sistemą lemia lankytinų vietų išsidėstymas ir teritorijos infrastruktūra.

Esami ir projektuojami rekreacijos objektai bei kraštovaizdžio formavimo priemonės sudarys miškų urėdijos valdomų valstybinių miškų pritaikymo žmonių poilsiui kompleksą.

7 lentelė. **Rekreacinės infrastruktūros objektų valstybiniuose miškuose klasifikacija, bendri turinio ir kokybės reikalavimai**

Objektas	**Turinio reikalavimai**	**Kokybės ir kiti reikalavimai**
Apžvalgos aikštelė (regykla)	-aikštelė -vizualinė informacija (stendai, nuorodos) -lauko baldai, pavėsinės -dekoratyvinės apsauginės tvorelės/apribojimai ir kt.	Aikštelėje gali būti įrengtas į žemę besiremiantis statinys (bokštas, pakyla ar kt.). Jame gali būti įrengti stebėjimui pritaikyti įrenginiai (žiūronai, teleskopai ir kt.),
Atokvėpio vieta	-lauko baldai -vizualinė informacija	Vieninga kompozicija, objekto nomenklatūros optimalumu, vieninga konstrukcija ir medžiagomis, vieninga spalvų gama. Metalinės detalės paliekamos natūralios metalo spalvos. Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros puošybos elementai. Visais atvejais siekiama, kad objektų skaičius, įeinantis į

		komplektą būtų optimalus. Tai palengvins jų gamybą.
Mokomasis takas	-lauko baldai -pavėsinės -tualetai -vizualinė informacija -privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	Mažosios architektūros objektai turi sudaryti vieningą komplektą. Šis komplektas turi būti komplektuojamas visiems šio miško takams siekiant paryškinti takų stilistinį vientisumą bei savitumą.
Pažintinis takas	-vizualinė informacija -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -automobilių stovėjimo sprendimai	Takų įrangos elementai (lauko baldai, vizualinės informacijos objektai) projektuoti atsižvelgiant į esamą apylinkių rekreacinės architektūros pobūdį, proporcijas, medžiagas, spalvas, tekstūras.
Poilsiavietė	-lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai -laužavietės -tualetai -vizualinė informacija -automobilių stovėjimo aikštelės	Naudojamas medis, įranga dažoma natūraliam medžiui artima spalva.
Pliažas (paplūdimys, maudyklė)	-tinkamas saugus maudymuisi vandens telkinys, maudymosi įrenginiai -lauko baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai, -laužavietės -tualetai -informacijai skirti statiniai. - privažiavimai, automobilių stovėjimo sprendimai	
Rekreacinis takas	-miško baldai, pavėsinės, -sporto ar laisvalaikio įrenginiai: laipynės, supynės, vaikų žaidimo	Respektuojant gamtines formas, saikingai naudojami tradiciniai rekreacinės architektūros

	įrenginiai ir kt. -vizualinės informacijos įrenginiai,	puošybos elementai.
Stovyklavietė	-vieta palapinėms statyti -prausyklos, tualetai -atliekų surinkimo aikštelės -lauko baldai -pavėsinės -sporto ar laisvalaikio įrenginiai; -automobilių stovėjimo aikštelės -laužavietės -vizualinės informacijos įrenginiai	

Informacinės priemonės. *Informaciniai stendai* gaminami kokybiškai iš lauko sąlygoms atsparių medžiagų, funkcionalios konstrukcijos. Pritvirtinti prie tvirtai įkastų stulpelių (medinių, metalinių, betoninių ir kt.) tinkamam žiūrėjimui (paprastai nežemesniame negu 2 m.) aukštyje. Statomi prie įvažiavimo į vietos objektą (kelio, kvartalinės) atviroje, lengvai pastebimoje ir pasiekiamoje vietoje. Jeigu į objektą galima įvažiuoti ar įeiti keletu skirtingų kelių ar objektas turi ilgą atkarpą su keliu,- statomi keli.

Nuorodos į atskirus objektus teritorijų viduje gali būti žemesnės. Gaminami skydai (nerūdijančios skardos lakšto, plastiko, medienos ar kt.), kurių dydis yra ne mažiau kaip 0,2 m2 ploto, užrašas aiškiai perskaitomas, naudojami patikimi lauko sąlygoms dažai, poligrafija, nurodomas miškų urėdijos pavadinimas (gali būti pridedant logotipą), girininkijos pavadinimas, kvartalų ir sklypų numeriai, objekto pavadinimas ir paskirtis, objekto schema ir aprašymas (jeigu būtina), objektą prižiūrinčios girininkijos telefono numeris ir kt.

5.1. Naujų objektų įrengimas

Rekreacinė sistema Prienų miškų urėdijoje yra gana gerai išvystyta. Tam pasitarnauja ir tai, kad dalis miškų urėdijos teritorijos patenka į Nemuno kilpų regioninį parką, kuris daug dėmesio skiria rekreacijai. Artimiausiais metais daugiausia dėmesio reikėtų skirti jau esamų objektų atnaujinimui, priežiūrai, naujos rekreacinės įrangos papildymui. Naujai įrengti siūloma 3 poilsiavietes, 20 atokvėpio vietų, 1 transporto stovėjimo aikštelę, 1 pažintinį taką, 1 stovyklavietę, 1 regyklą (apžvalgos aikštelę). Be to siūlome rekonstruoti 3 poilsiavietes, 1 pažintinį taką. Pirmiausia pasirinktinai rekonstruojami turėtų būti labiausiai lankomi ir patogiausiai pasiekiami

objektai. Naujų objektų įrengimui ar rekonstrukcijai turėtų būti parengiami techniniai projektai bei pritraukiami papildomi finansavimo šaltiniai.

Projektuojami objektai ir jų apibūdinimas pateikiami 9 lentelėje, rekonstruojami – 11 lentelėje. Detalesni įrengiamų naujų objektų rekreacinės įrangos kiekiai ir jų išdėstymas turėtų būti pateikiami kiekvieno objekto įrengimo techniniuose projektuose.

8 lentelė. **Suvestiniai projektuojamų rekreacijos objektų duomenys**

Ei. Nr.	Girininkija	Atokvėpio vietos	Poilsia-vietės	Transporto stovėjimo vietos	Regyklos	Stovyk-lavietės	Rekreaciniai, pažintiniai takai
1.	Balbieriškio *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*	1 *(1)*	1 *(1)*				1 *(1)*
2.	Birštono *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*	6 *(6)*				1 *(1)*	
3.	Išlaužo *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*	6 *(6)*			1 *(1)*		
4.	Meškapievio *(tame tarpe Nemuno kilpų RP)*	2 *(1)*					
5.	Naujosios Ūtos	1					
6.	Prienų						
7.	Šilavoto	4	1				
8.	Verknės		1	1			
Iš viso: *(tame tarpe valstybiniuose parkuose)*		***20*** *(14)*	***3*** *(1)*	***1***	***1*** *(1)*	***1*** *(1)*	***1*** *(1)*

9 lentelė. **Projektuojami nauji rekreacijos objektai**

Balbieriškio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Poilsiavietės</u>			
1.	Poilsiavietė	27	26	Miško baldų komplektas, pavėsinė, šiukšliadėžė, laužavietė, tualetas, informacinis stendas.
	<u>Atokvėpio vietos</u>			
1.	Atokvėpio vieta	29	3	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas, automobilių parkavimo aikštelė.
	<u>Takai</u>			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
1.	Degsnės maumedyno pažintinis takas	29	1-3	240 m ilgio Degsnės maumedyno pažintinis takas, vedantis nuo stovėjimo aikštelės iki aukščiausio Lietuvos medžio. Numatoma danga – žvyras arba skaldelė. Yra informaciniai stendai apie sėklinę plantaciją, maumedyną, aukščiausią medį.

Birštono girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Stovyklavietės			
1.	Stovyklavietė	46	2	Numatyta Nemuno kilpų RP tvarkymo plane. Galima įranga: miško baldų komplektai, pavėsinės, šiukšliadėžės, laužavietės, tualetas, informacinisai stendai, žaidimų ir sporto įranga, skulptūros.
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	60	3	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
2.	Atokvėpio vieta	52	9	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
3.	Atokvėpio vieta	66	7	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
4.	Atokvėpio vieta	67	9	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
5.	Atokvėpio vieta	89	15	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
6.	Atokvėpio vieta	91	46	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Išlaužo girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Regyklos			
1.	Reginių vieta	21	1	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas. Atsiveria vaizdas į Nemuną ir Birštono miestą.
	Atokvėpio vietos			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
1.	Atokvėpio vieta	2	29	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, informacinis stendas.
2.	Atokvėpio vieta	3	2	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, pavėsinė, informacinis stendas.
3.	Atokvėpio vieta	3	22	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, pavėsinė, informacinis stendas.
4.	Atokvėpio vieta	8	27	Miško baldų komplektas (Stalas ir 2 suolai), šiukšliadėžė, pavėsinė, informacinis stendas.
5.	Atokvėpio vieta	17	1	Miško baldų komplektas, laiptai (nusileidimui prie šaltinio), informacinis stendas.
6.	Atokvėpio vieta	17	1	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Meškapievio girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	47	48	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
2.	Atokvėpio vieta	51	23	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Naujosios Ūtos girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	47	35	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, pavėsinė, informacinis stendas.

Šilavoto girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	19	29	Miško baldų komplektas, pavėsinė, šiukšliadėžė, laužavietė, informacinis stendas.
	Atokvėpio vietos			
1.	Atokvėpio vieta	2	31	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
2.	Atokvėpio vieta	7	1	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.
3.	Atokvėpio vieta	29	3	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
4.	Atokvėpio vieta	31	18	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, informacinis stendas.

Verknės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Poilsiavietės			
1.	Poilsiavietė	24	62	Miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, pavėsinė, informacinis stendas.
	Transporto stovėjimo aikštelės			
1.	Transporto stovėjimo aikštelė	24	20	Žvyruota aikštelė Gojaus ąžuolo tako pradžioje, talpinanti iki 10 automobilių.

10 lentelė. **Suvestiniai rekonstruojamų rekreacijos objektų duomenys**

Eil. Nr.	Girininkija	Poilsiavietės	Pažintiniai ir rekreaciniai takai
1.	Birštono	1	1
2.	Prienų	1	
3.	Verknės	1	
Iš viso:		**3**	**1**

11 lentelė. **Rekonstruojami rekreacijos objektai**

Birštono girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	Takai			
1	Škėvonių mokomasis takas	77	44 46 48 50	Siūloma statesnėse tako vietose įrengti laiptelius, turėklus, o tako pradžioje ir gale pastatyti informacinius stendus.
	Poilsiavietės			
1	Paprienės poilsiavietė	27	1	Siūloma įrengti 3 pavėsines su miško baldų komplektais. Šalia jų įrengti laužavietes, pastatyti vaikų žaidimų įrenginių, medinių skulptūrų, tualetą, šiukšliadėžės, aikšteles automobiliams statyti, informacinius stendus.

Prienų girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Poilsiavietės</u>			
1	Giraitiškių poilsiavietė	60	1 2	Siūlomos 6 pavėsinės su miško baldų komplektais, vaikų žaidimų ir sporto įrenginiai.

Verknės girininkija

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas miško žemėje		Trumpas apibūdinimas
		kvartalai	sklypai	
	<u>Poilsiavietės</u>			
1	Guostaus ež. poilsiavietė	11 12	23 30 17 20 21	Siūloma įrengti 3 lieptus į ežerą, 3-5 pavėsines su miško baldų komplektais, vaikų žaidimų įrenginių.

5.2. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais siekiama sukurti visų pirma patrauklius rekreaciniu požiūriu vietovaizdžius. Jie taikytini bet kokio amžiaus, struktūros ir ploto medynuose. Šiems kirtimams priklauso erdvių ir sudėties formavimo bei kompleksiniai kirtimai:

a) erdvių formavimo kirtimai taikomi ten, kur būtina padidinti atvirų ir pusiau atvirų vietovaizdžių plotus uždaruose, ypač monotoniškuose (vienaardžiuose, grynuose ar mišriuose) medynuose, gyvenviečių prieigose, siekiant suformuoti pusiau atvirus medynus bei pagerinti patrauklių medynų erdvinę struktūrą, o taip pat atidengti kraštovaizdžio reginių vietas.

b) sudėties formavimo kirtimais siekiama norimos rūšinės sudėties, reikiamo spygliuočių ir lapuočių, medžių ir krūmų, skirtingų augalijos ardų santykio. Jie pagal reikalą taikytini intensyviau lankomose medynuose prie rekreacijos objektų, takų.

c) kompleksinio kraštovaizdžio formavimo miško kirtimai vykdomi derinant kelis kraštovaizdžio formavimo kirtimų būdus.

Žymiausią kraštovaizdžio formavimo kirtimų dalį sudarytų didelio skalsumo, uždaro kraštovaizdžio tipo medynų retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Sengirių dekoratyvumą padidintų saikingi rinktiniai kirtimai, įvairiaardžių ar mišrių eglynų - atsiliekančių augime eglučių atranka. Šiais kirtimais reikėtų atidengti įdomesnius senojo miško medžius ir reginių perspektyvą, paįvairinti pakelės miškelių monotoniją, atveriant šviesias laukymes, trako paslėptus medynus. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai integruoja visas kitas kirtimų sistemas (ugdymo, sanitarinius ir atkuriamuosius-rekonstrukcinius). Jie turėtų vyrauti miško parkuose. Pradėti vykdyti etapais ir vykdyti juos reikėtų nuolatos. Pradėti reikėtų nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais pradžioje reikėtų atlikti palaipsniui maždaug per 3 metus, o vėliau jį reikėtų tęsti kartojant kas 2 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai. Kirstinus medžius turėtų atrinkti specialistai vegetacijos periodo metu esant medžiams su lapais, o kirsti – ne poilsio sezono metu.

Prienų miškų urėdijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimai numatomi prie esamų kai kurių rekreacinių objektų, takų, vandens telkinių, pilkapynuose. Kraštovaizdžio formavimo kirtimų urėdijos valdomuose valstybinės reikšmės miškuose suprojektuota 130,7 ha (13 lentelė).

Didžiausios kraštovaizdžio formavimo kirtimų apimtys susidaro Birštono girininkijoje. Daugiausia tai yra kirtimai prie esamų takų, rekreaciniuose miškų masyvuose prie Birštono miesto.

12 lentelė. **Suvestiniai kraštovaizdžio formavimo kirtimų duomenys**

Eil. nr.	Girininkija	Kraštovaizdžio formavimo kirtimais kertama:	
		Plotas, ha	Didžiausias iškertamas tūris, m^3
1.	Balbieriškio	3,3	37
2.	Birštono	102,6	3104,3
3.	Išlaužo	14,2	372,7
4.	Meškapievio	0,1	2
5.	Prienų	4,3	77,7
6.	Verknės	6,2	119,4
	Iš viso:	**130,7**	**3713**

Pastaba: Visi suprojektuoti kraštovaizdžio formavimo kirtimai (išskyrus esančius Verknės girininkijoje) patenka į Nemuno kilpų regioninio parko teritoriją.

13 lentelė. **Projektuojami kraštovaizdžio formavimo kirtimai**

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
Balbieriškio girininkija												
29	1	2,2	2,2	10M 10L	160 45	1,1 0,1	Ncp	Erdvių formavimo kirtimai. Periodiškai retinti traką ir nepageidaujamą pomiškį, siekiant išlaikyti gerai apžvelgiamą maumedyną.	1	13	29	1330
29	2	1,1	1,1	10M 10L	50 30	1,0 0,1	Ncp		1	7	8	705
Birštono girininkija												
27	1	1,7	1,7	10P+E,Ą,L	65	0.9	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Gerinti Nemuno apžvelgiamumą nuo poilsiavietės. Retinti traką, pomiškį, užstelbtus, atsilikusius, pavojingus medžius, formuoti vaizdingas biogrupes bei atviras erdves.	10	45	77	450
27	2	2,6	2,6	10P+E 7Ą3E	165 30	0.8 0.1	Ncl		10	53	138	545
30	12	1,9	1,9	10P+E 10E	80 35	0.8 0.2	Nbl	Pilkapyne periodiškai šalinti traką, pomiškį, užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius. Formuoti vaizdingą, perregimą medyną. Nuo sampilų šalinti medžius, kur tai įmanoma padaryti nepažeidžiant kitų sampilų ir nesuardant dirvožemio sluoksnių.	10	44	84	470
30	13	1,1	1,1	10P+E 10E	80 35	0.8 0.2	Nbl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	10	44	48	470
30	14	1,3	1,3	9P1P+E 9E1Ą+K	185 60	0.7 0.1	Ncl		5	22	29	475
30	15	2,5	2,5	10P+E 7E3E+Ą	125 60	0.7 0.3	Ncl		5	22	55	510
30	16	7,7	1,1	10P+E,B 9E1Ą	75 35	0.8 0.2	Ncl		10	44	48	485

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
30	17	1,9	1,9	10P+E,P,Ą,L,K	145	0.6	Ncl		5	20	38	400
31	9	0,8	0,3	8E1P1B+Ą	27	0.8	Ncl		5	10	3	200
31	15	3,2	2,2	9P1E 10E	100 60	0.9 0.1	Nbl		10	55	121	570
31	16	3,1	1,9	7P3E+P 10E	95 60	0.8 0.1	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	10	46	87	460 30
31	17	1,2	0,3	7P3E+B 10E	90 65	0.9 0.1	Ncl		10	50	15	535
31	18	2,2	1,2	7P2E1E	115	0.8	Ncl		5	26	31	510
31	21	7,3	0,9	9P1E 10E	100 80	0.7 0.1	Ncl		5	24	22	510
33	1	1,4	1,4	7P3E+E	120	0.9	Ncl		5	31	43	620
33	9	3,6	3,6	10P+E,Ą 10E	80 50	0.8 0.1	Ncl		5	25	88	515
33	11	0,5	0,5	9P1E 10E	125 85	0.7 0.1	Ncl		5	24	12	520
33	12	1,2	1,2	8P1E1E 10E+Ą	120 80	0.6 0.1	Ncl		5	20	24	440
33	13	1,8	1,8	7P3E+Ą,E	60	1	Ncl		10	50	90	500
33	15	5	1,3	9P1E+B 10E	95 40	0.9 0.1	Ncl		10	57	74	595
33	16	0,2	0,2	10P+E	65	0.6	Ncl		5	14	3	270
33	17	0,1	0,1	10P+E	65	0.6	Ncl		5	14	1	270
33	18	0,3	0,3	3M3E3Ą1P+B,L	27	0.7	Ncl		5	10	3	200
33	20	1,1	0,3	6M2E2E+Ą	40	0.8	Lcp		5	17	5	340

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
33	21	0,9	0,2	8J2B 9J1E	10 90	0.7	Pdn		5	4	1	75
33	22	1,3	0,3	9P1E+B,J 10E	90 80	0.9 0.2	Ncp		5	26	8	590
33	23	2,8	2,6	10P+E 8E2E	145 90	0.8 0.3	Nbl		10	53	138	630
33	24	2,2	1	8P1E1B+Ąr	12	0.9	Nbl		5	4	4	70
33	25	1,1	1,1	7E2P1Ąr+B,Ą,L 10P	12 145	0.8	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	6	6	120
33	26	0,3	0,2	9P1E 10E	145 80	0.8 0.1	Ncl		5	28	6	585
33	27	0,5	0,1	10P+E,B 10E	60 40	0.8 0.1	Ncl		5	20	2	420
33	28	3,6	0,3	9P1E 10E	145 80	0.8 0.1	Ncl		5	28	8	585
34	1	3,1	1,4	9P1E 9E1Ą	125 85	0.7 0.2	Ncl		5	24	34	550
34	3	0,5	0,5	6E1E2P1B	110	0.6	Ncl		5	18	9	360
34	12	0,3	0,3	9P1E+E,Ą,P,E	120	0.6	Ncl		5	21	6	410
34	13	0,3	0,3	7D2B1E+Ą,Bl 10E	20 100	0.7	Ncl		5	5	1	100
34	23	0,4	0,4	7E2P1Ą+Ą,B	60	0.9	Ncl		5	23	9	450
34	28	2,1	0,5	3E2E1E3P1 B+B,Bt,P	75	0.5	Lcl		5	14	7	270
34	29	1	1	9P1E 10E	100 75	0.8 0.2	Ncl		5	27	27	620

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
34	30	4	1,9	10P+E 10E	135 75	0.9 0.2	Ncl		5	31	59	690
34	34	3,2	1,1	10P	75	0.9	Ncl		5	26	29	520
35	7	6,5	2,4	9P1E 10E	145 85	0.7 0.2	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	10	46	110	540
35	8	3,5	2,3	7P2E1Ąr+Ą,B 10P	12 130	0.9	Ncl		10	9	21	95
35	18	7,1	3,1	10P+E 10E	145 85	0.9 0.2	Ncl		10	57	177	660
35	21	0,4	0,4	6P4P+B,E	50	0.8	Ncl		5	18	7	360
35	28	1,4	0,6	8P2E+B,K,E	50	0.7	Ncl		5	17	10	330
35	29	2	0,4	4E1E4P1B	75	0.4	Ncl		0	0	0	200
35	30	1	0,5	7B2P1E+D 10E	75 35	0.5 0.3	Ncl		5	10	5	260
35	31	4	0,6	9P1E+B 10E	75 50	0.8 0.2	Ncl		5	21	13	470
36	1	8,1	2,6	8P1E1E 10E	125 75	0.8 0.3	Ncl		10	55	143	650
36	10	1,5	0,5	8P2E+P 10E	110 60	0.9 0.1	Ncl		10	62	31	645
36	14	2,6	0,5	9P1E 10E	120 70	0.9 0.2	Ncl		5	32	16	700
36	16	2,7	0,4	6P4E+B	90	1	Ncl		5	29	12	580
36	18	0,7	0,7	6P2Ąr1B1Bl+E, D	18	0.9	Ncl		5	6	4	120
36	19	0,7	0,7	7P3E+L	105	0.8	Ncl		5	27	19	530

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
37	2	0,9	0,6	10P 10E	145 70	0.9 0.2	Ncl		5	30	18	660
37	3	0,5	0,3	10P 10E	145 70	0.9 0.2	Ncl		5	30	9	660
37	8	3,6	1	10P 10E	60 30	0.9 0.2	Ncl		5	19	19	415
37	10	2,2	0,8	6B2E2P 10E	90 80	0.8 0.3	Ncl		5	16	12	430
37	11	4,8	1,8	10P+E,B 10E	90 40	0.8 0.3	Ncl		5	23	41	530
37	15	3,5	2,4	7P3E+E,B	90	0.9	Ncl		5	26	62	520
38	1	24,5	2,3	9P1E 10E	100 60	0.9 0.1	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus.	5	28	63	575
38	2	4,7	4,7	8P2E 10E	110 90	0.9 0.1	Ncl	Retinti taką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	29	134	615
38	3	1,5	1,5	7J2E1E+P,B	75	0.8	Udp	Erdvių formavimo kirtimai. Tarp projektuojamo tako ir Nemuno kranto formuoti gerai peržvelgiamą medyną su atviromis erdvėmis: retinti taką, pomiškį, formuoti „langus“. Šalinti daugiausia egles ir menkaverčius lapuočius.	25	100	150	400
38	4	2	2	5P1P2E2E	145	0.9	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti taką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių	5	28	55	550

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
								grupes bei atviras erdves.				
38	5	0,5	0,5	4E3P1B1Bt1Bl	65	0.5	Ščl	Erdvių formavimo kirtimai. Tarp projektuojamo tako ir Nemuno kranto formuoti gerai peržvelgiamą medyną su atviromis erdvėmis: retinti traką, pomiškį, formuoti „langus“. Šalinti daugiausia egles ir menkaverčius lapuočius.	10	22	11	220
38	8	1,2	1,2	10P+B,E	90	0.7	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie takų formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	18	21	350
38	9	2,6	1,6	8P2E+E	95	0.9	Nbl		5	25	40	500
38	10	1	1	10P	80	0.7	Ncl		5	18	18	350
38	11	2,5	2,5	10P	65	0.7	Ncl		5	17	41	330
38	12	0,5	0,5	6P2E2Bt+Bl	95	0.5	Ščl	Erdvių formavimo kirtimai. Tarp projektuojamo tako ir Nemuno kranto formuoti gerai peržvelgiamą medyną su atviromis erdvėmis: retinti traką, pomiškį, formuoti „langus“. Šalinti daugiausia egles ir menkaverčius lapuočius.	10	19	10	190
38	13	1	1	9P1B 5K1Ą4L	70 35	0.7 0.2	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie takų formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	19	19	400
38	14	0,7	0,7	6P3E1E+E	115	1	Ncl		5	29	20	580
38	15	0,5	0,5	10P+B	55	0.8	Ncl		5	17	9	340
38	16	8,3	8,3	10P	105	0.7	Ncl		5	18	145	350
38	17	0,5	0,5	10P+P,B	55	0.8	Ncl		5	17	9	340
38	18	0,4	0,4	10P	50	0.7	Ncl		5	15	6	330

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
				10K	30	0.3						
38	19	1,4	0,4	8P2E+E	95	0.9	Nbl		5	25	10	500
38	31	0,2	0,2	10P+P,B	55	0.8	Ncl		5	17	3	340
52	1	1	1	6E1P2B1D	70	0,6	Šcl	Šlaitiniame miške retinti traką ir pomiškį, formuoti atviras erdves nuo kelio pusės, išryškinti stambiausius medžius bei reljefo formas.	10	30	30	300
77	45	0,6	0,6	7Bt2K1K+P	50	0.6	Nds	Erdvių formavimo kirtimai. Atverti Nemuno vingių panoramą nuo mokomojo tako pusės: formuoti „langus“ per visą tako ilgį į Nemuno pusę. Retinti traką, pomiškį, užstelbtus, atsilikusius, pavojingus medžius, formuoti vaizdingas biogrupes bei atviras erdves, atverti reljefo formas, formuoti atvirus, peržvelgiamus medynus.	5	9	5	170
77	46	0,5	0,5	10M	35	0.8	Ncs		5	19	10	380
77	47	1	1	10P+E,L,B 10E	105 65	0.7 0.1	Ncp		5	20	20	425
77	48	1,1	1,1	4P3E2D1B+Bt	80	0.5	Ncp		5	12	13	240
77	49	1,5	1,5	6E2P1B1 D+K,L ,Ą,E	110	0.5	Šcs		5	14	20	270
77	50	1,7	1,7	9P1E+B 10E	95 50	0.6 0.1	Šcp		5	15	26	330
Išlaužo girininkija												
12	52	0,7	0,7	9P1E	125	0.7	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Tarp kelio ir Nemuno upės formuoti perregimus, estetiškus medynus su prakirstais „langais“, kurie atvertų vaizdingą panoramą.. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	19	13	370
12	56	0,2	0,2	6P3P1E	75	0.8	Šcl		10	37	7	370
12	57	0,2	0,2	10P	40	0.7	Šcl		5	8	2	150
15	4	1	1	10P+E,K,B	95	0.9	Ncl		5	23	23	460
15	5	0,2	0,2	10P+B,Bl	50	0.5	Šcl		5	7	1	130
17	1	1	1	7P3J+B	50	0.4	Šcl		0	0	0	120
17	2	0,3	0,3	9P1P	90	1	Ncl		10	50	15	500

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
19	1	0,1	0,1	6Bt3Gl1D	55	0.5	Ščl		5	9	1	170
19	2	0,1	0,1	10P+B	125	0.7	Nbl		5	13	1	260
19	6	0,4	0,4	7Bt3Gl+B,J,P	55	0.7	Ščl		15	33	13	220
19	7	0,2	0,2	9P1P	140	0.8	Ncl		5	17	3	340
19	10	0,3	0,3	10P+B,Kk,L	95	0.6	Ščl		5	11	3	220
19	11	0,2	0,2	10P+Gl,J,P	185	0.8	Ščl		5	17	3	340
21	1	0,4	0,4	9P1P+K,L,U,B	170	0.8	Ščl		5	17	7	340
21	11	0,8	0,8	10P+B 8P2B	30 100	1,0	Ščl		10	15	12	160
23	1	0,6	0,6	8K1B1P	40	0.8	Ncl		5	5	3	90
24	2	7,5	7,5	10P+P,E,E	120	0.7	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie Atminties tako formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, šalinti pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius.	5	24	180	480
24	4	1,2	1,2	9P1P+E,K	130	0.7	Ncl		5	22	26	440
24	13	1	1	10P+B,K 9K1E	60 40	0.8 0.1	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Prie Nemuno upės formuoti perregimus, estetiškus medynus su prakirstais „langais“. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	17	17	355
24	14	0,4	0,4	10B+L	50	1,0	Ncl		20	64	26	320
24	15	0,4	0,4	10P+B,K	60	0.9	Ncl		10	39	16	390
Meškapievio girininkija												
51	23	3,6	0,1	8P1E1D+BP 10E	85 40	0.8 0.2	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Aplinkui projektuojamą atokvėpio vietą šalinti traką bei pavojingus medžius.	5	24	2	530

Kv.	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m^3		Tūris 1 ha, m^3
										Iš 1 ha	sklype	
Prienų girininkija												
60	1	1	1	8P2P+B	110	0.6	Ncl	Erdvių formavimo kirtimai. Aplinkui poilsiavietę periodiškai retinti traką, pomiškį, užstelbtus, atsilikusius, pavojingus medžius, formuoti vaizdingas biogrupes.	5	15	15	300
60	3	3,3	3,3	10P	60	0.8	Ncl		5	19	63	380
Verknės girininkija												
11	24	0,2	0,2	4B4J2Bt+E,U	60	0.7	Nds	Erdvių formavimo kirtimai. Prie Guostaus ežero formuoti perregimus, estetiškus medynus. Retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves. Intensyviausiai kirsti ežero pakrantėje, šalinti į ežerą virstančius medžius, formuoti „langus“.	10	25	5	250
11	25	0,3	0,3	6Bt1B1U1J1Ą+E	60	0.7	Ndp		20	46	14	230
11	27	0,1	0,1	10J+E	80	0.8	Uds		10	44	4	440
11	29	0,1	0,1	4B4J2Bt+E,U	60	0.7	Ndp		20	50	5	250
12	17	0,5	0,5	7J2E1Ą	60	0.8	Ldp		15	53	26	350
12	20	1,2	1,2	10B+J,Ą	30	1	Ncp		15	38	45	250
7	12	2,3	2,3	6E4P	3	0.7	Ncl	Pilkapyne nuo sampilų periodiškai šalinti visą sumedėjusią augaliją. Iš pradžių nuo sampilų iškirsti eglės želdinius.				
24	7	1,4	0,1	5Ą5L+B,J	100	0.7	Ndp	Erdvių formavimo kirtimai. Prie tako ir aplink ąžuolą formuoti perregimus, estetiškus medynus. Periodiškai retinti traką, pomiškį, kirsti užstelbtus, atsilikusius, pavojingus, prasto estetinio vaizdo medžius, formuoti vaizdingas medžių grupes bei atviras erdves.	5	16	2	310
24	14	0,8	0,3	10Ą+K 8E2K	140 45	0.5 0.7	Ncs		5	12	4	400
24	15	1,6	0,6	7J3Ą+L,K,Ą	45	0.7	Lfs		5	15	9	290
24	19	0,9	0,4	6J4Bt+B,L	40	0.9	Ldp		5	12	5	240
24	30	0,4	0,1	5B4M1Ą+D,J,K	60	0.7	Ncs		5	13	1	260
			130,7								**3713**	

5.3. Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengtume, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų sekantys darbai:

-objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui;

-pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu;

-funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra;

-objektų teritorijos nušienavimas;

-malkų pristatymas laužavietėms;

-pastoviai atliekami einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų būtų šiukšlių surinkimas ir išvežimas atliekamas bent kartą per savaitę (lankomiausiuose objektuose bent 2 kartus) sezono metu.

Labai svarbu yra tinkamai prižiūrėti įrengtus ir funkcionuojančius lauko tualetus. To tinkamai neatliekant rekreaciniai objektai poilsiautojams tampa nepatrauklūs, atstumiantys ir papildomas poilsiautojų srautas pasiskirsto po tam nepritaikytas miško vietas.

Poilsiaviečių ir kitų objektų teritorijos vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinant iš objektų teritorijos.

Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai.

Visus šiuos darbus turėtų atlikti pastoviai rekreacinės infrastruktūros objektus prižiūrintys žmonės.

5.4. Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas

Kapitalinio remonto darbus reikėtų atlikinėti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai , pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Kapitalinis remontas galėtų būti atliekamas ir rečiau, jei greitai pūvančios įrenginių dalys būtų daromos iš ąžuolo medienos arba bent į žemę įkasamas dalis daryti iš spygliuočių medienos prieš tai jas stipriai apdeginant. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu, tų pačių žmonių, kurie prižiūri rekreacinę infrastruktūrą.

5.5. Projektuojamų rekreacinių darbų eiliškumas

Per pirmąjį penkmetį rekomenduojama įrengti visus projektuojamus rekreacinės infrastruktūros įrenginius. Be to, per pirmą penkmetį rekomenduojama atlikti kraštovaizdžio formavimo kirtimus ir po to juos reguliariai kartoti kas du metus vietose, kur gausiai atželia pomiškis ir trakas. Per visą vykmetį reguliariai turi būti prižiūrimi ir atnaujinami visi rekreaciniai įrenginiai, siekiant išlaikyti jų patrauklumą ir funkcionalumą.

Literatūros sąrašas

1. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas. PHARE projektas 2002/000-620.03.01.01.02

2. Kultūros vertybių registras: http://kvr.kpd.lt/heritage/

3. Prienų rajono savivaldybė: http://www.prienai.lt/

4. Birštono savivaldybė: http://www.birstonas.lt

5. Paminkliniai medžiai Lietuvoje: http://medziai.apicentras.lt

6. Lietuvos dvarų duomenų bazė: http://www.heritage.lt/dvarai/ppavadinimas.php

7. Generalinė miškų urėdija: http://www.gmu.lt

8. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba: http://www.vstt.lt

9. Lietuvos piliakalnių duomenų bazė: www.piliakalniai.lt

10. Nemuno kilpų regioninis parkas: www.nemunokilpos.lt/

11. Prienų rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, 2008 m.

12. Birštono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, 2009 m.

13. P. Kavaliauskas. Metodologiniai kraštotvarkos pagrindai. Vilnius:Academia, 1992.

PRIEDAI

1 Priedas

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Lankytini kraštovaizdžio objektai

Piliakalnis

Pilkapis

Alkakalnis, alkavietė

Laidojimo vieta, kapinės

Memorialinis objektas

Istorinis objektas

Geologinis objektas

Hidrogeologinis objektas

Botaninis objektas

Parkas

Esami rekreaciniai objektai

Informacinis stendas

Rodyklė, informacinis ženklas

Poilsiavietė

Atokvėpio vieta

Apžvalgos aikštelė

Esami takai

Projektuojami rekreaciniai objektai

Poilsavietė

Reginių vieta

Stovyklavietė

Atokvėpio vieta

P Transporto stovėjimo aikštelė

Projektuojami takai

Rekonstruojami rekreaciniai objektai

Balbieriškio girininkija

M 1 : 5000

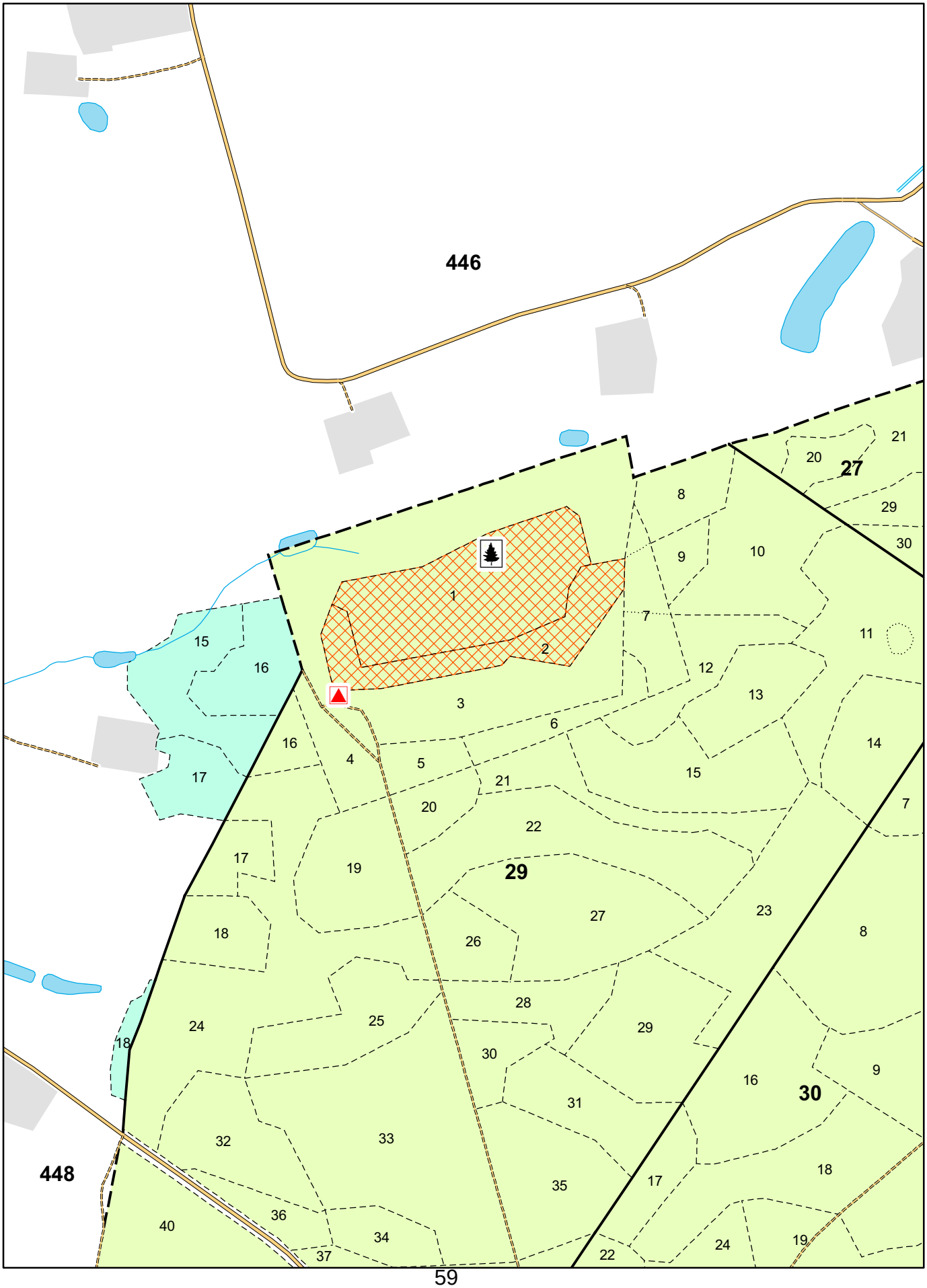

Birštono girininkija M 1 : 5000

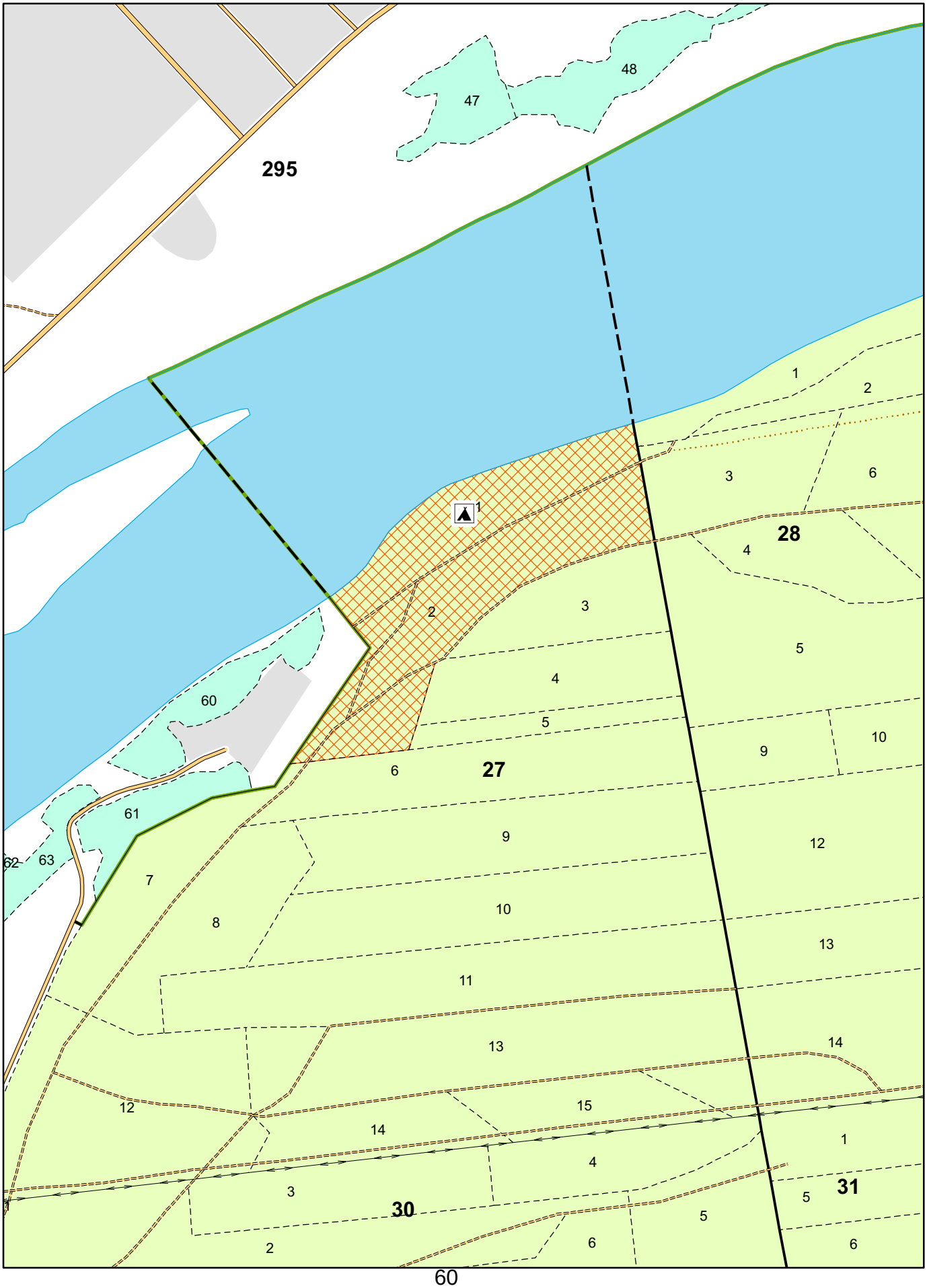

Birštono girininkija

M 1 : 5000

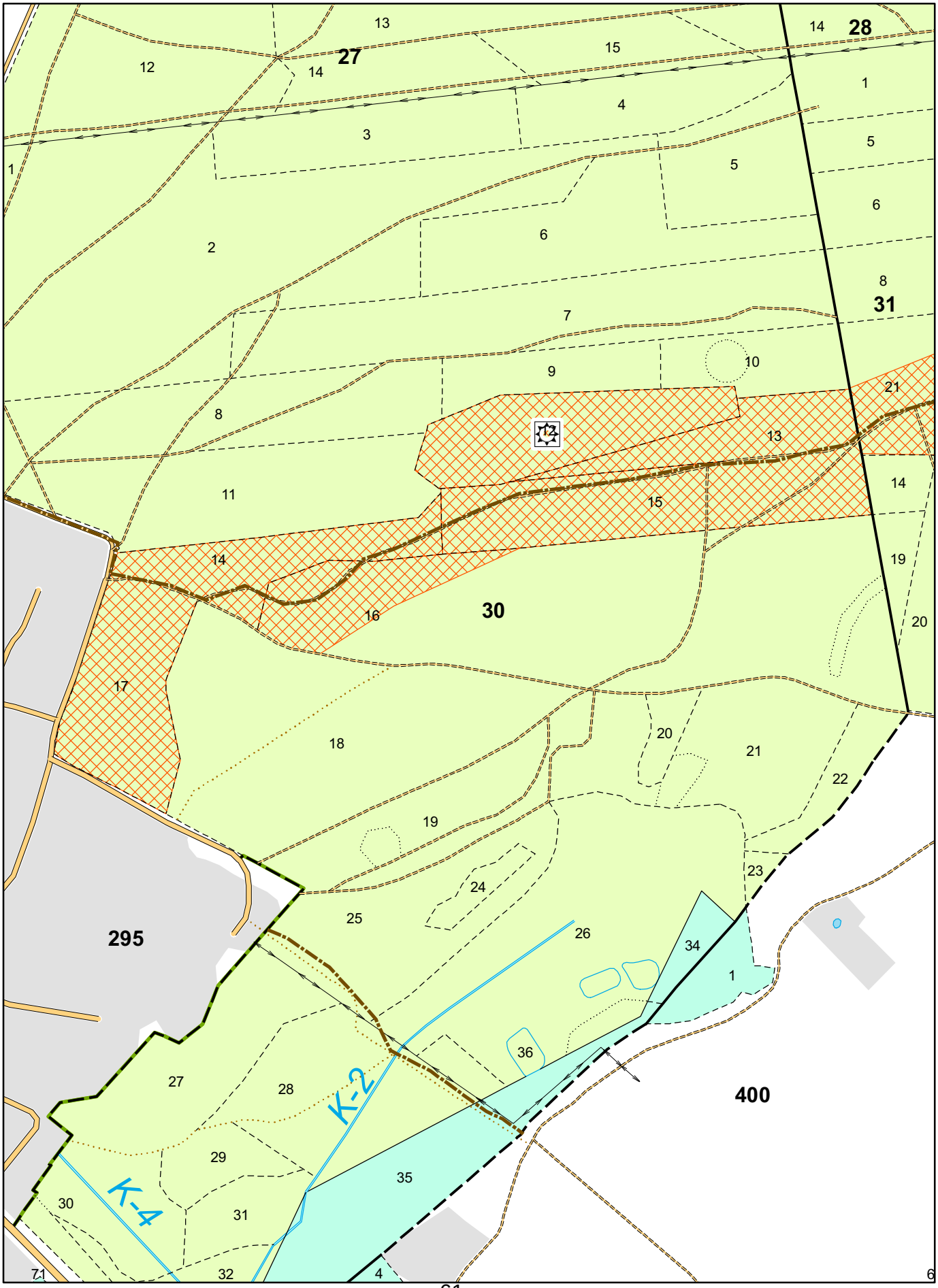

Birštono girininkija M 1 : 5000

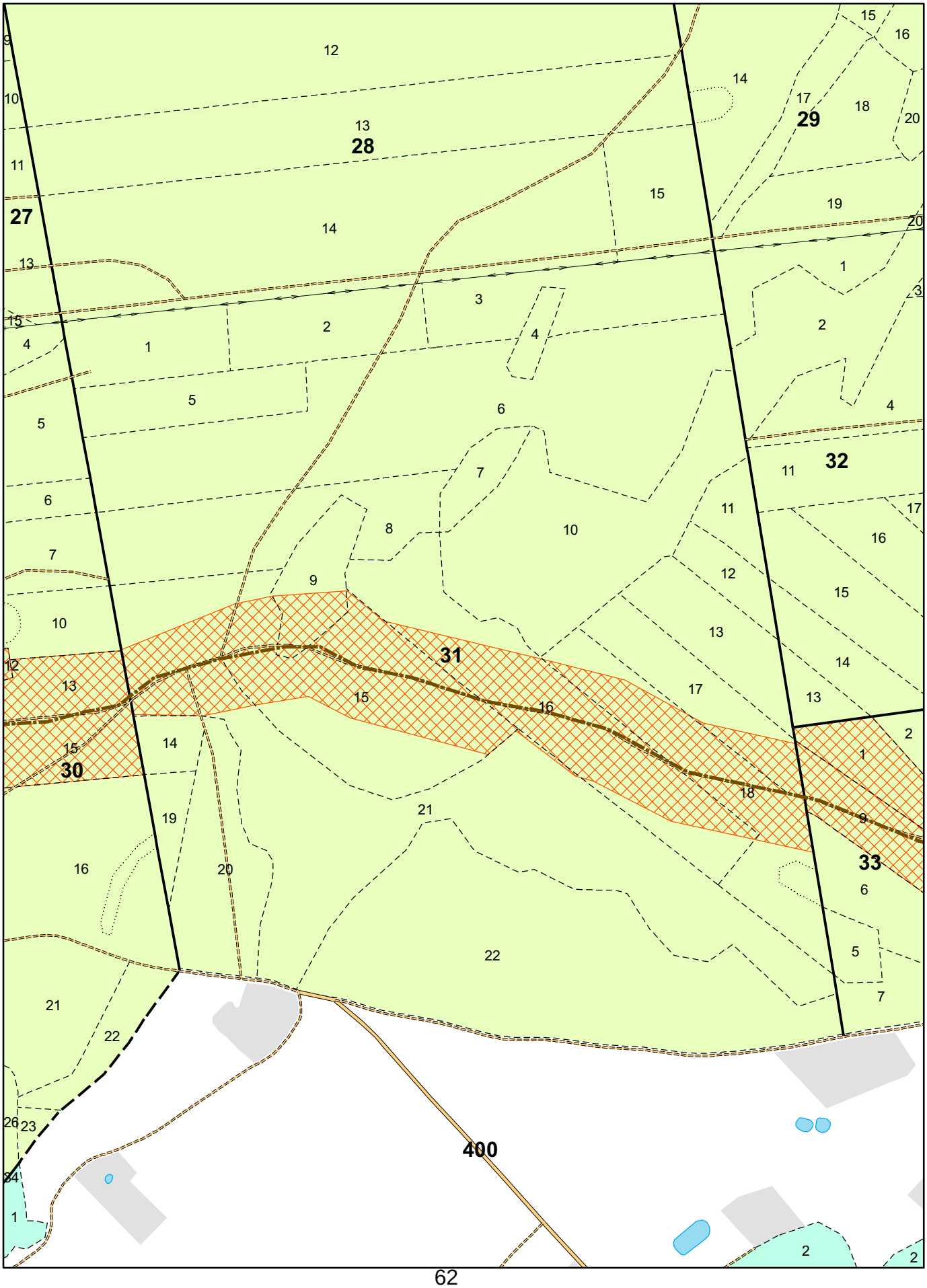

Birštono girininkija M 1 : 5000

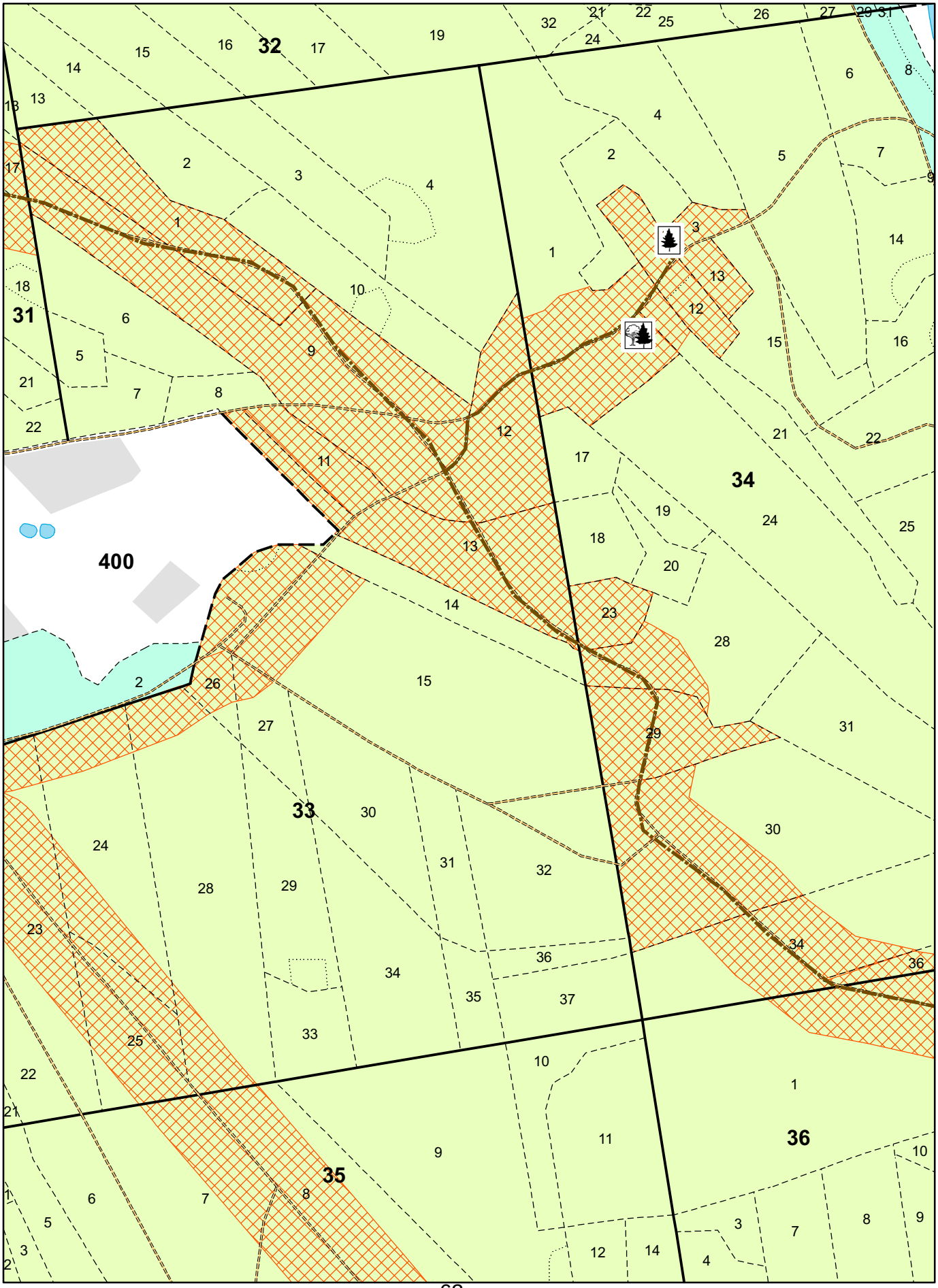

Birštono girininkija

M 1 : 5000

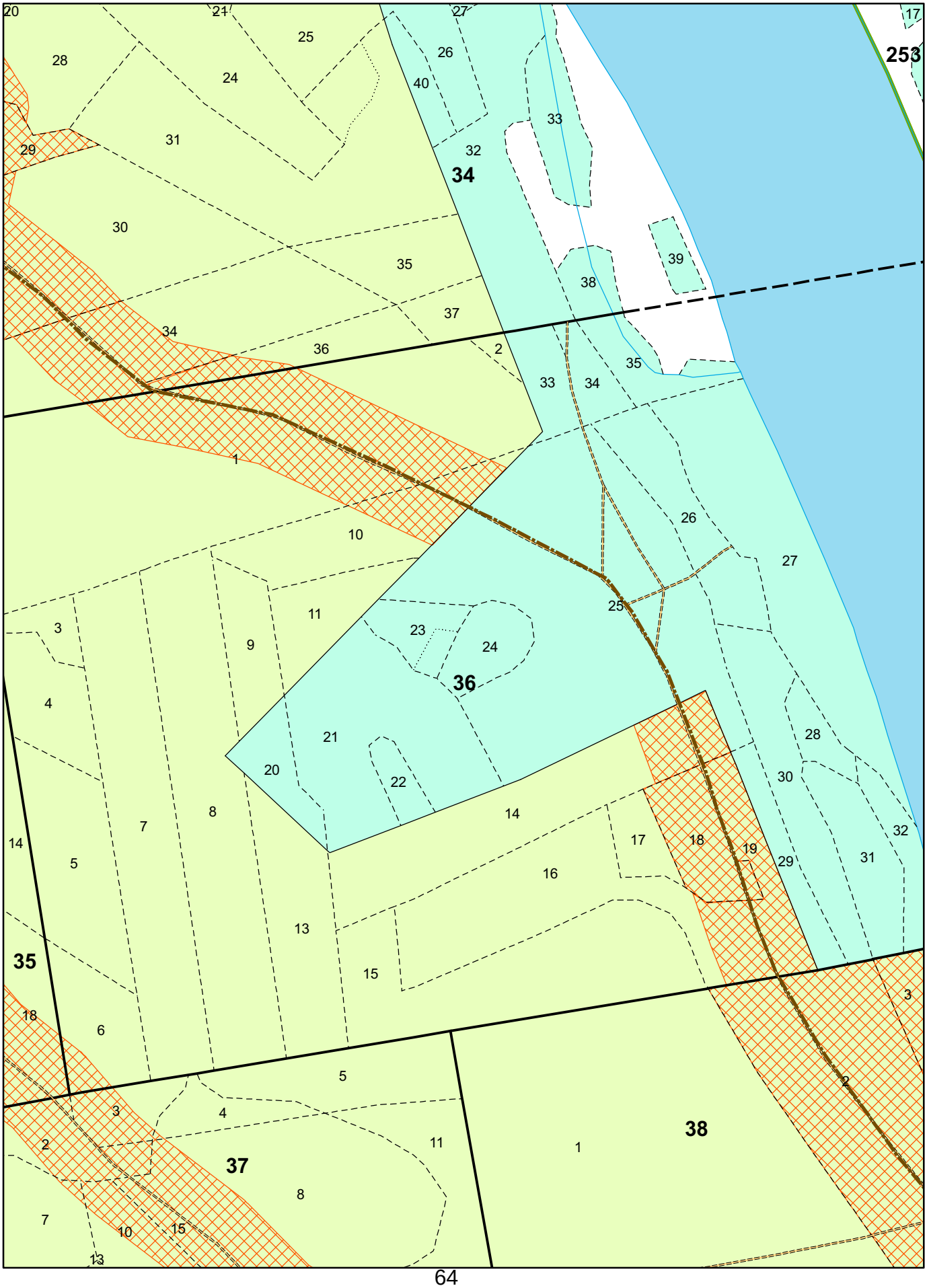

Birštono girininkija

M 1 : 5000

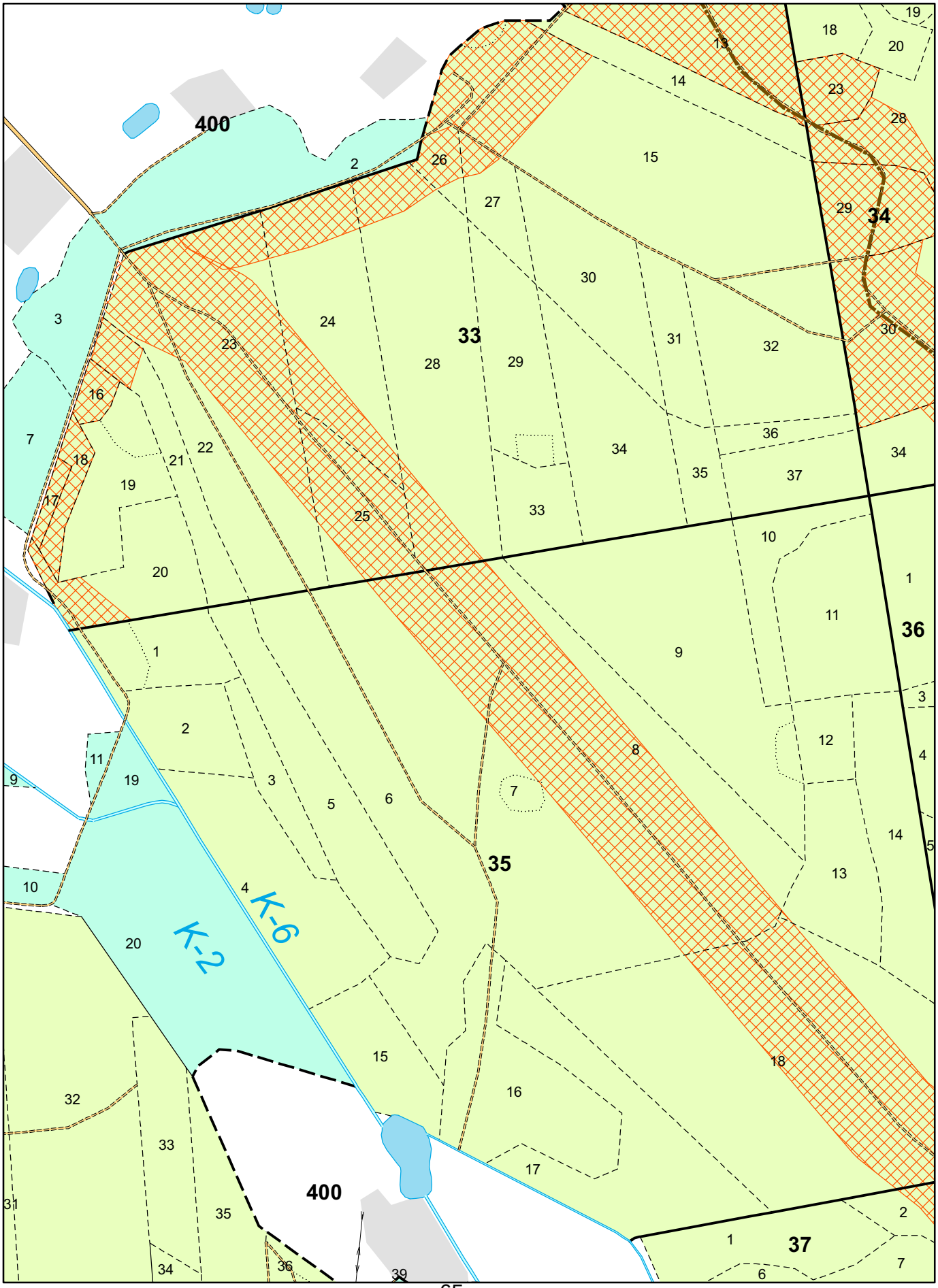

Birštono girininkija M 1 : 5000

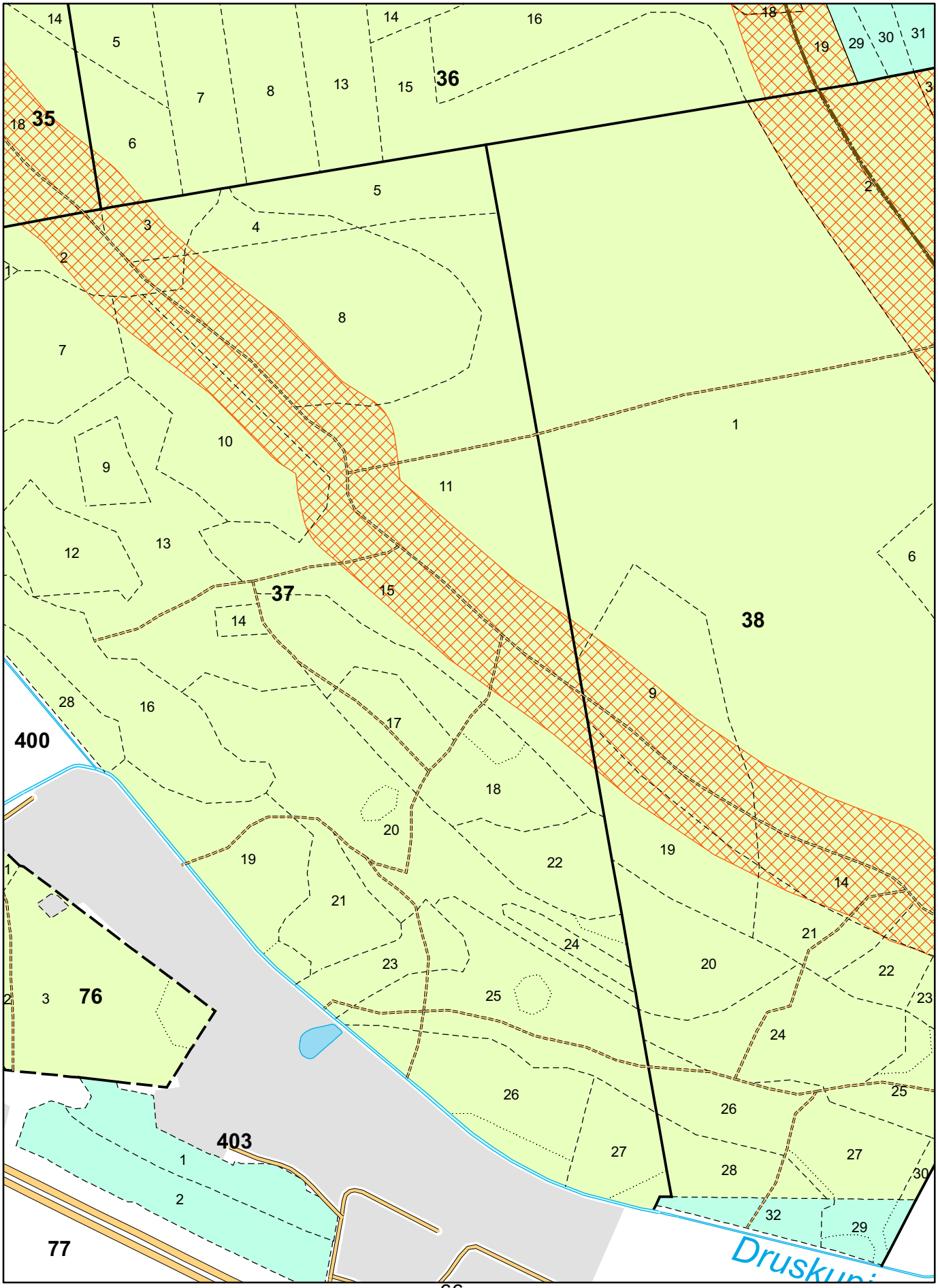

Birštono girininkija M 1 : 5000

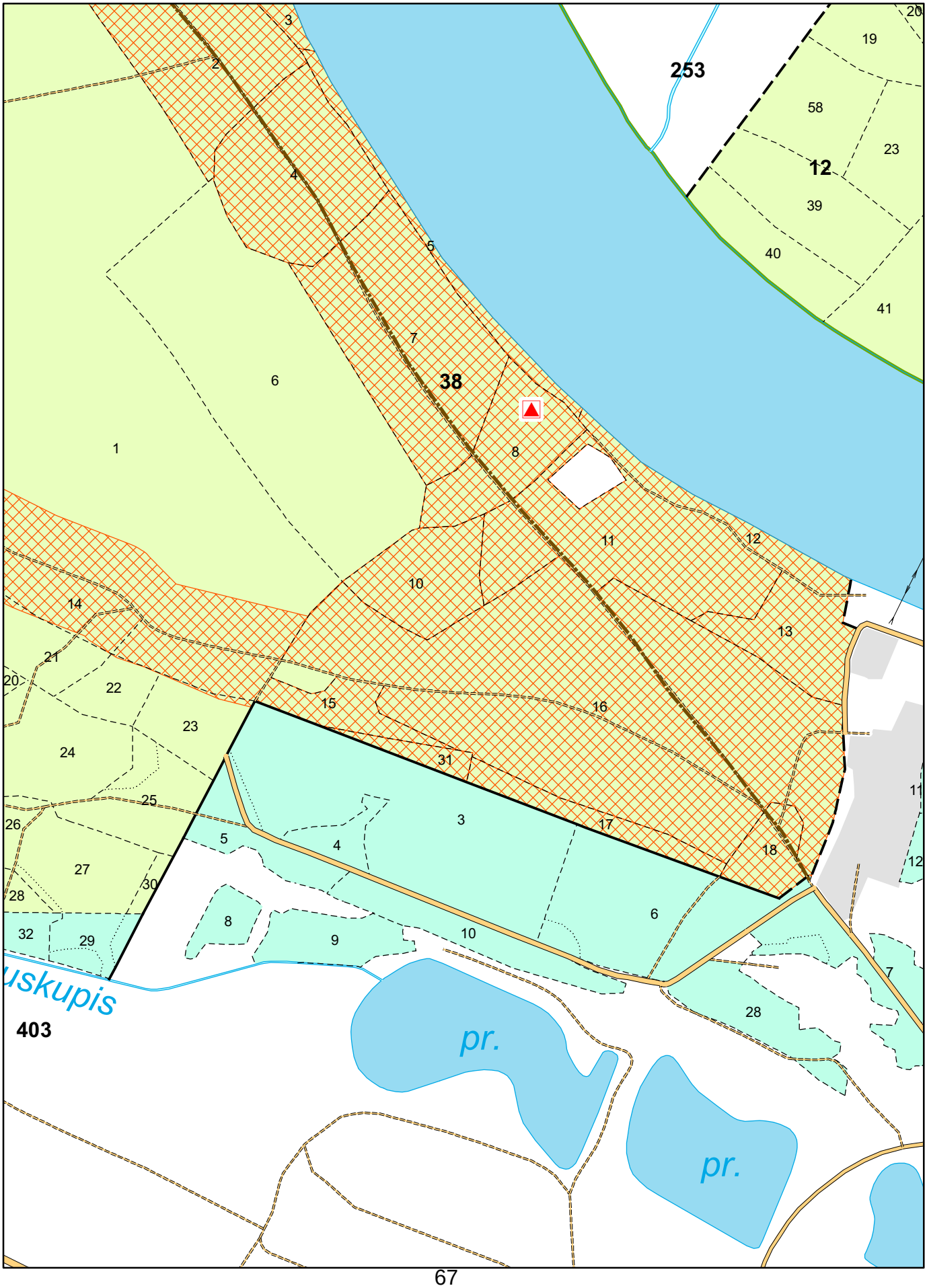

Birštono girininkija

M 1 : 5000

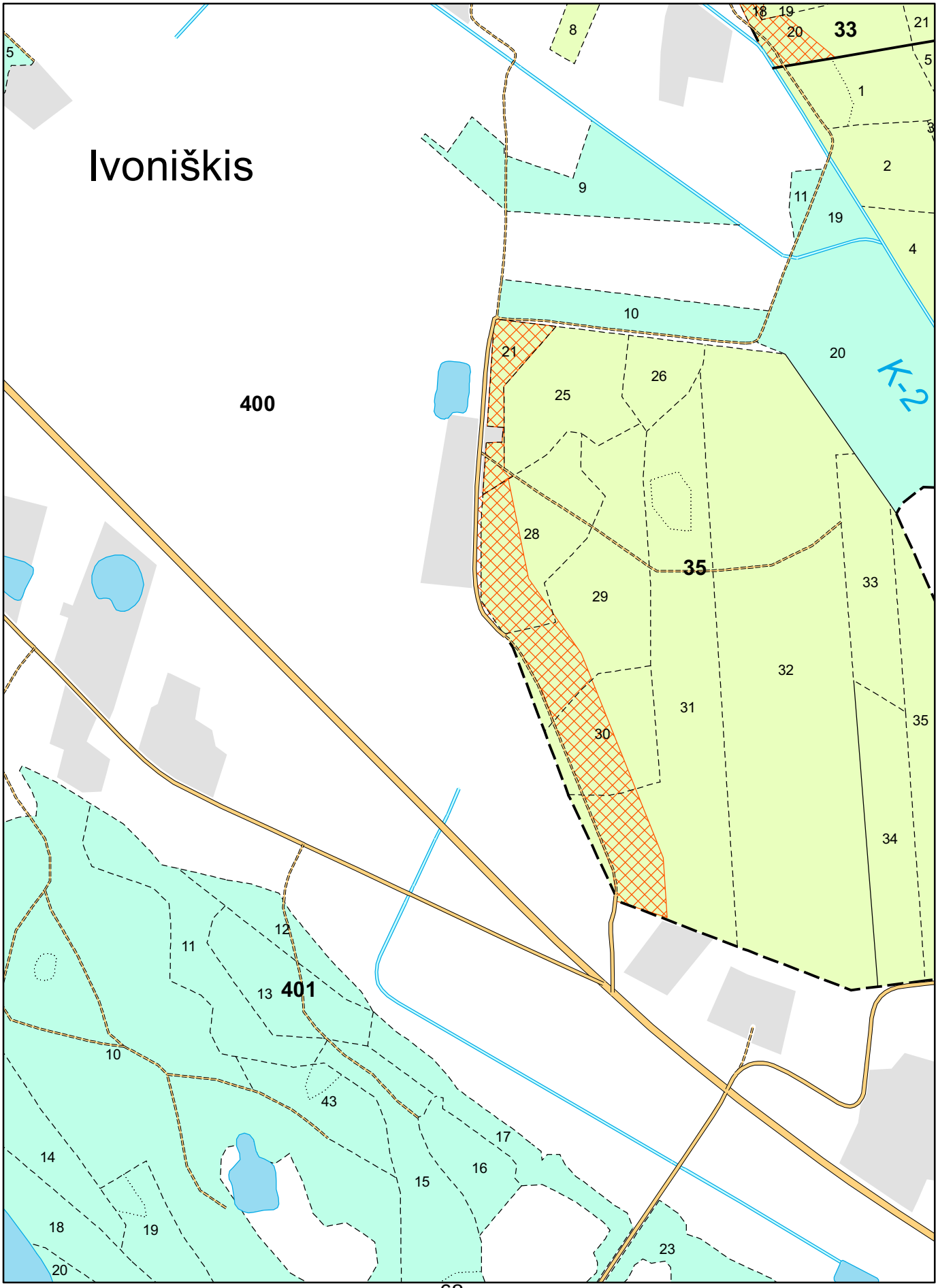

Birštono girininkija
Prienų girininkija

M 1 : 5000

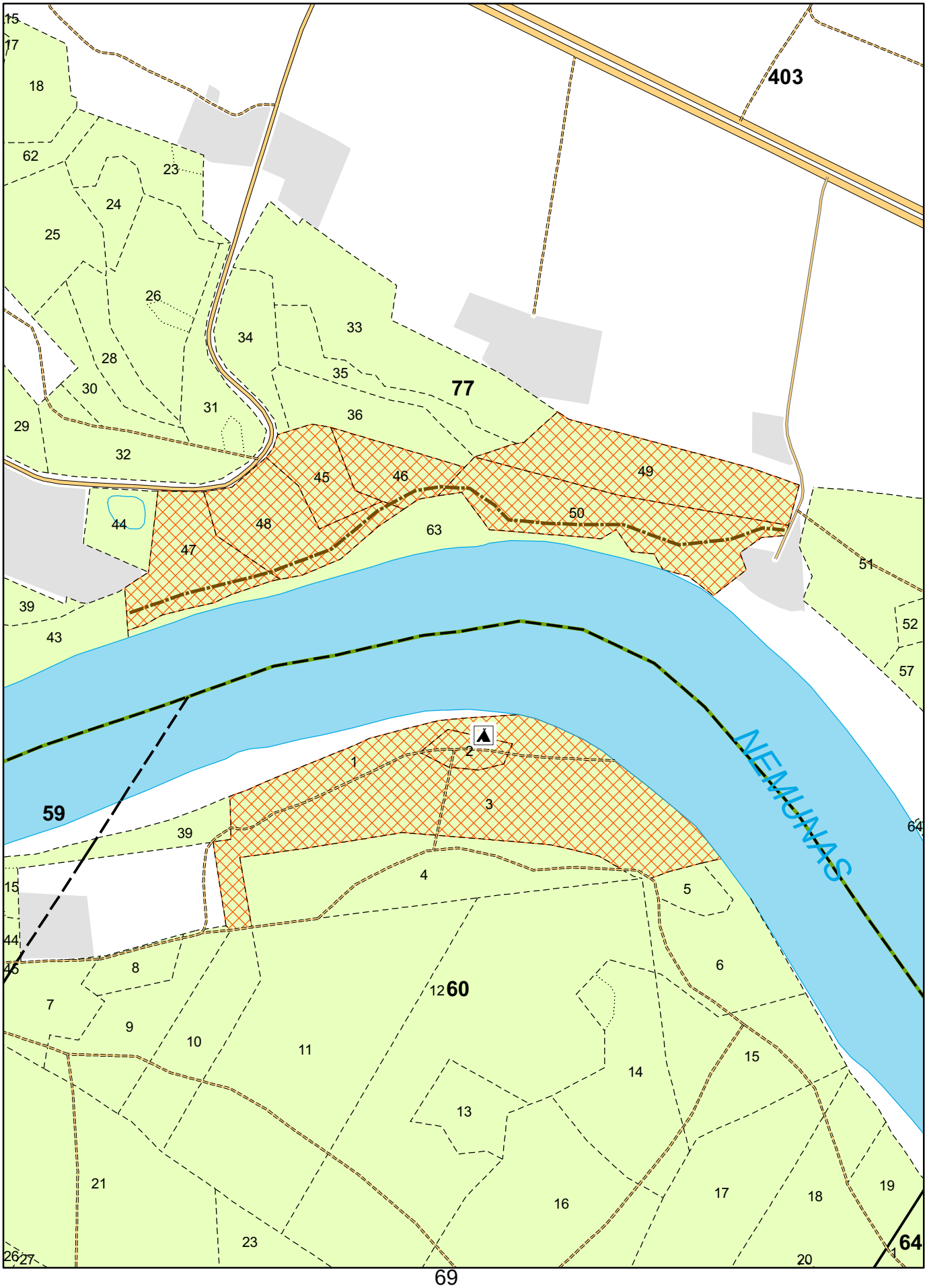

Birštono girininkija

M 1 : 5000

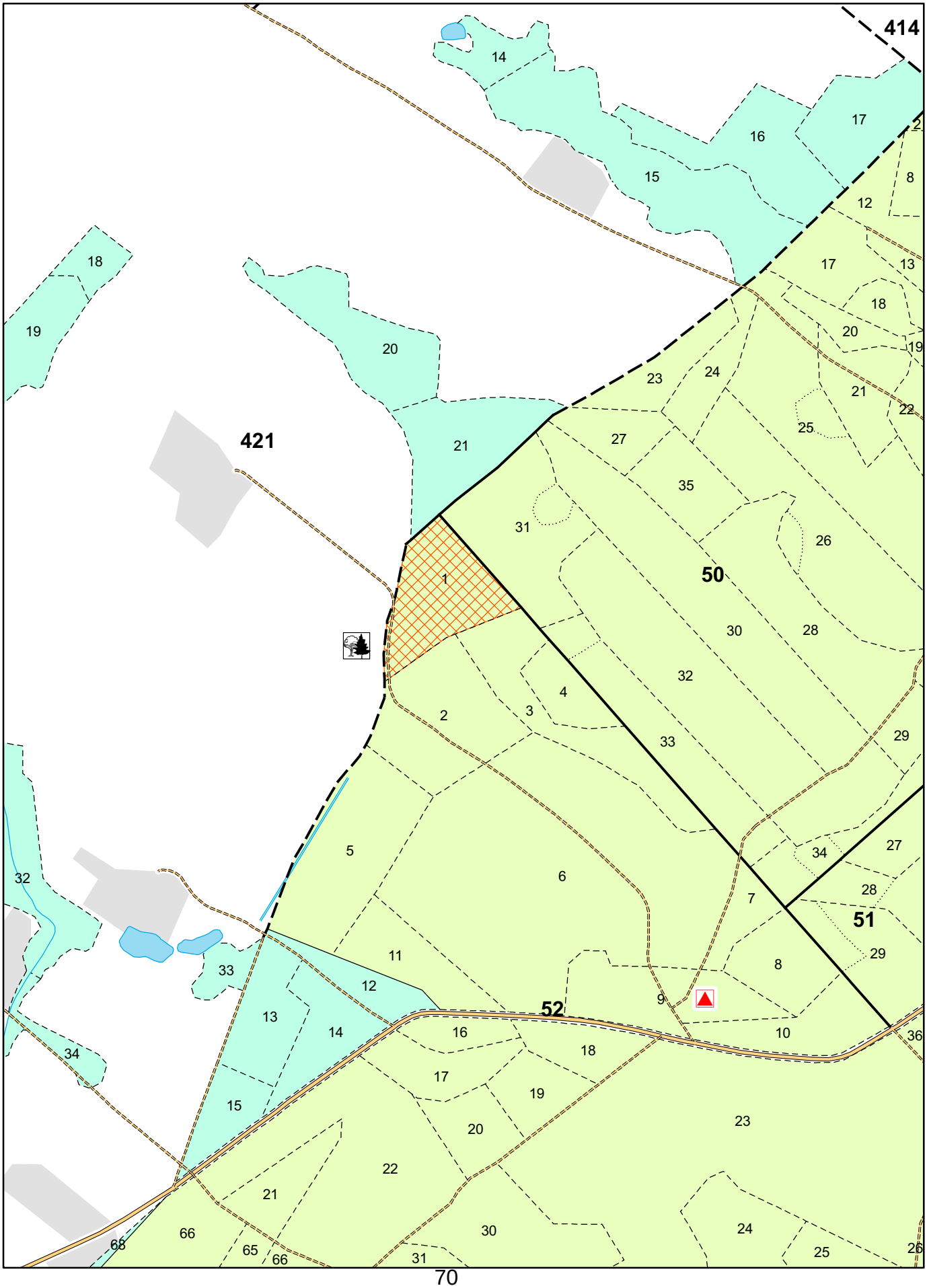

Išlaužo girininkija

M 1 : 5000

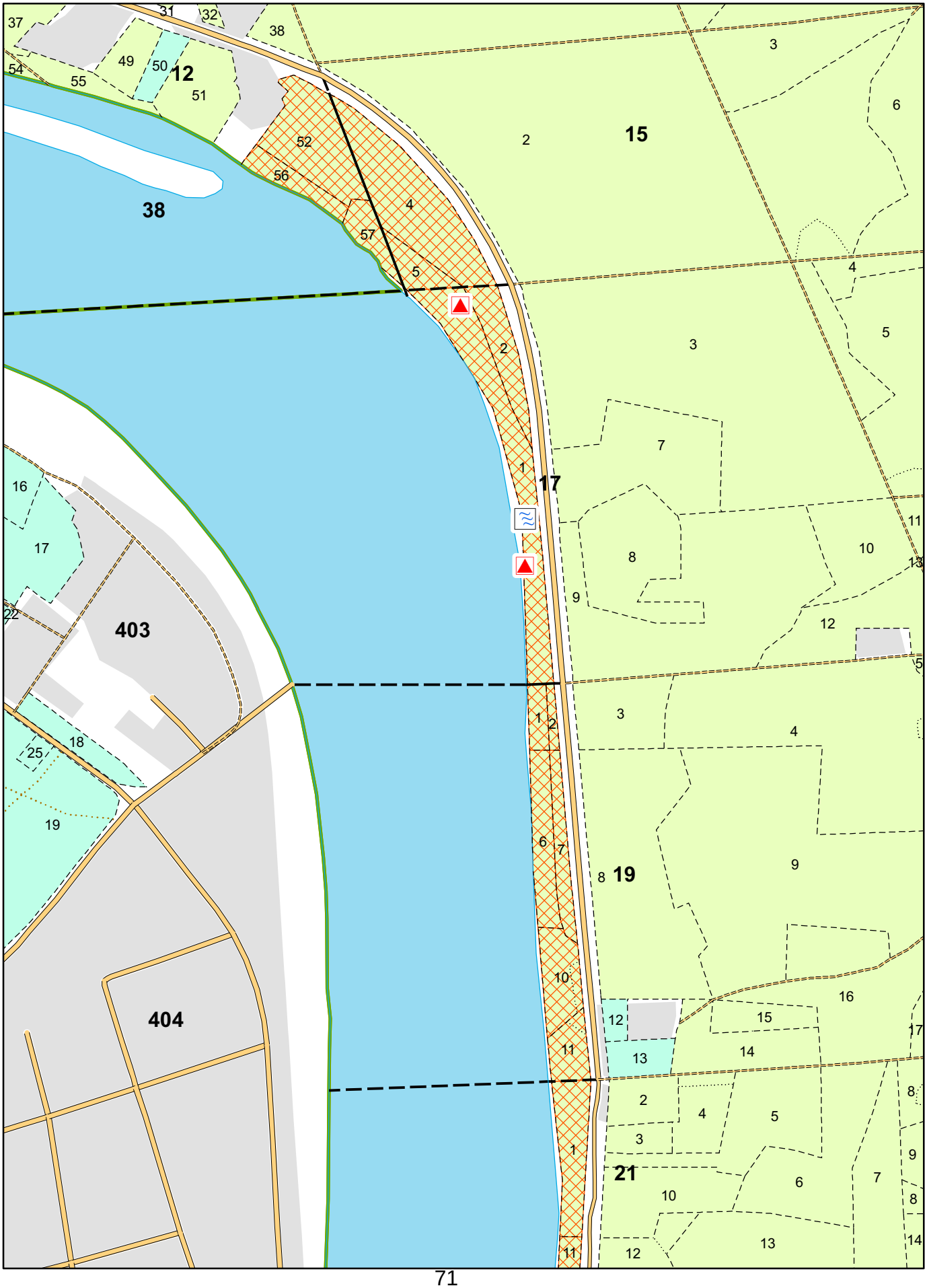

Išlaužo girininkija

M 1 : 5000

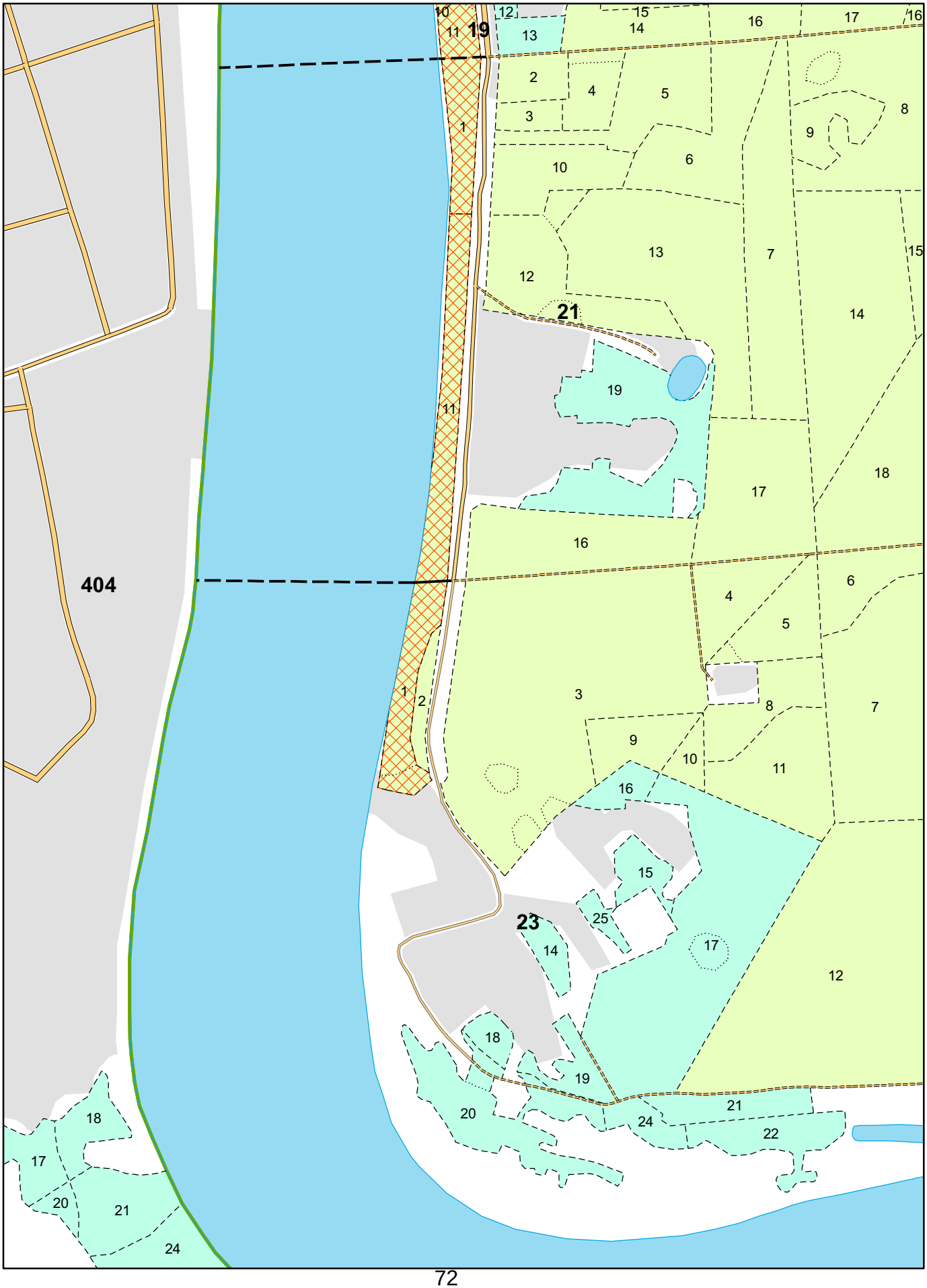

Išlaužo girininkija

M 1 : 5000

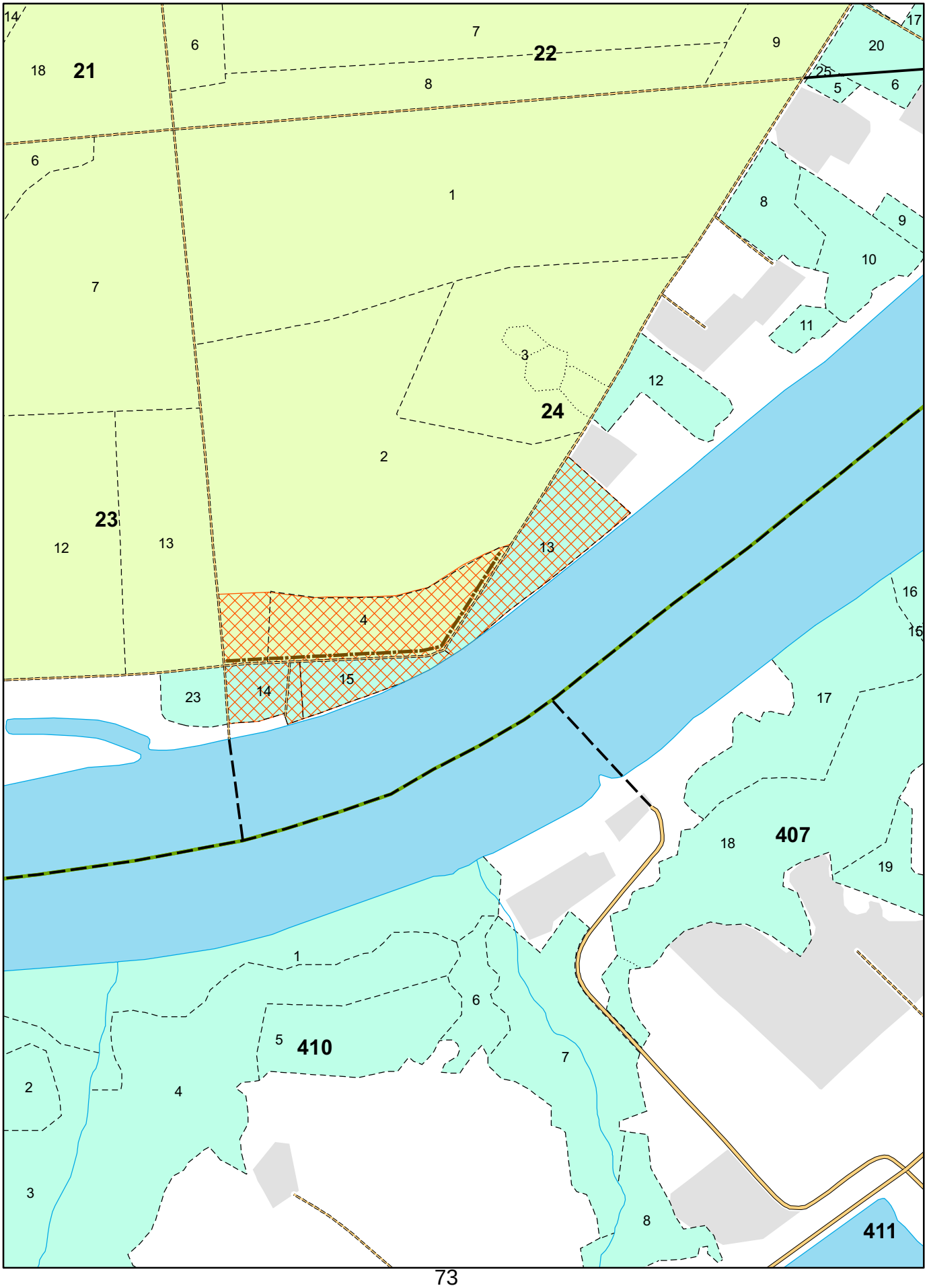

Meškapievio girininkija M 1 : 5000

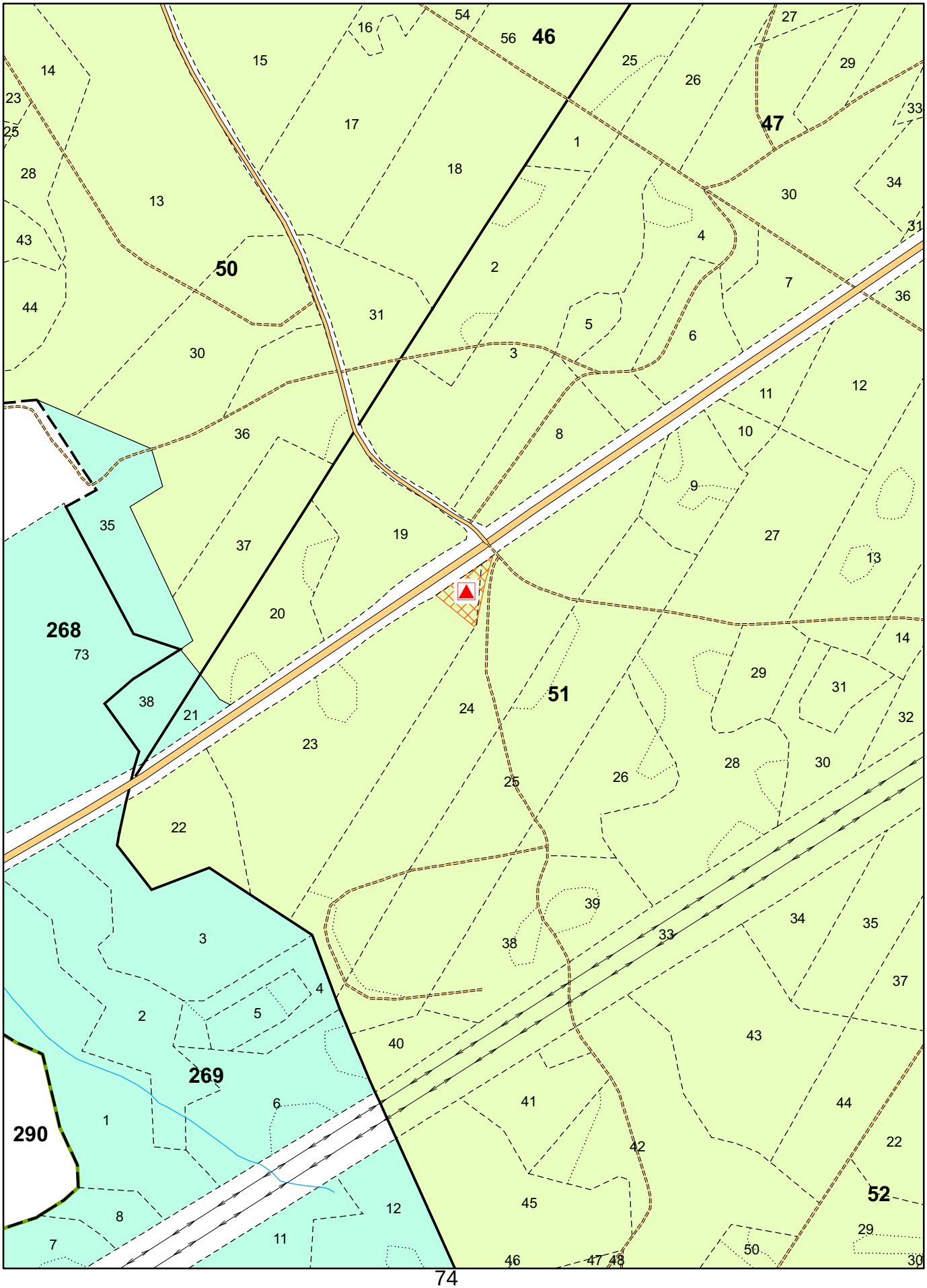

Verknės girininkija

M 1 : 5000

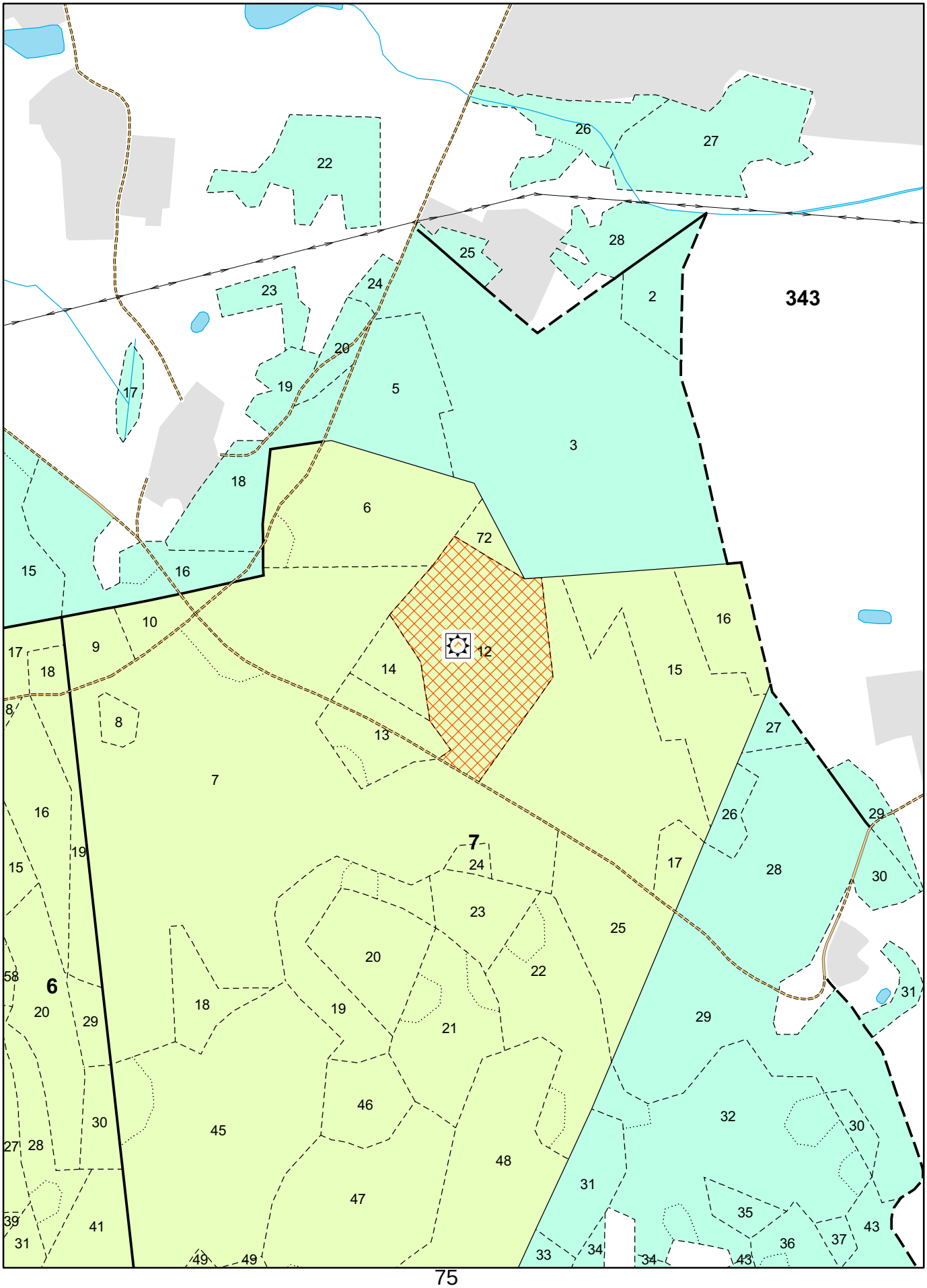

Verknės girininkija M 1 : 5000

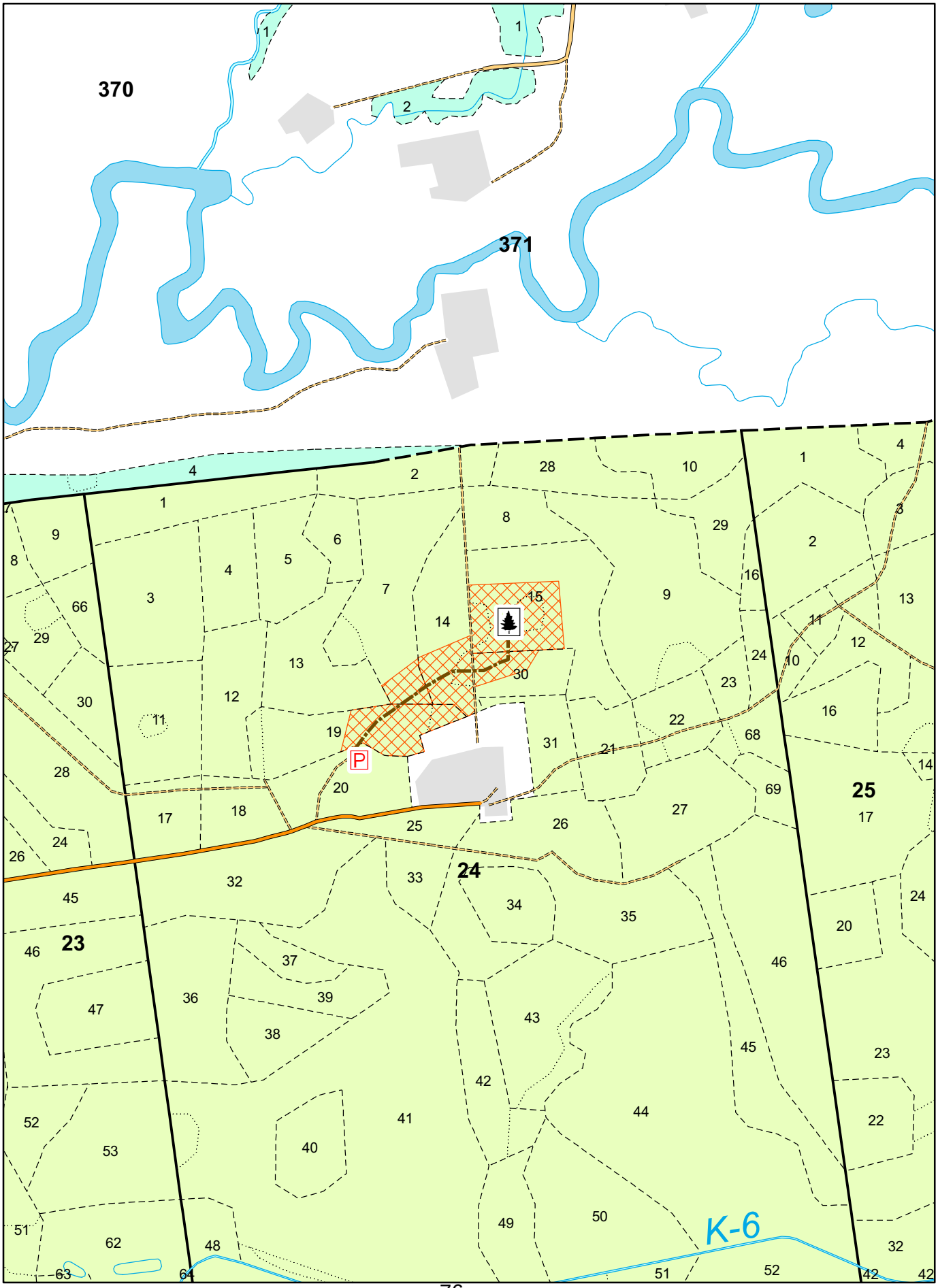

Verknės girininkija M 1 : 5000

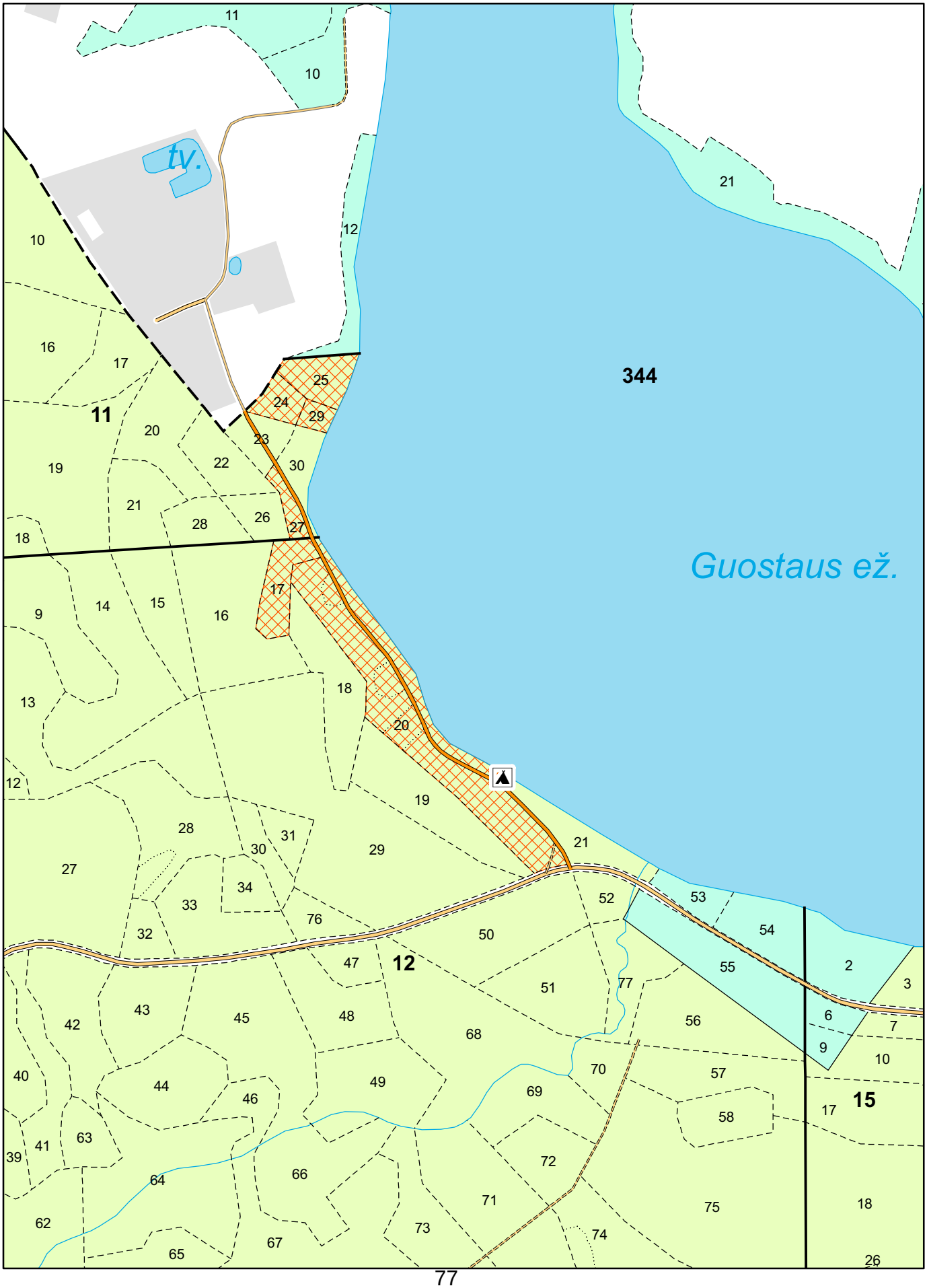

2 Priedas

Kultūros paveldo objektų teritorijos

Sutartiniai ženklai

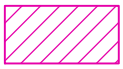
Kultūros paveldo objektų teritorijos

Kultūros paveldo objektų apsaugos nuo fizinio poveikio zona

Valstybinės reikšmės miškai

Kitų naudotojų miškai

Birštono girininkija M 1 : 5000

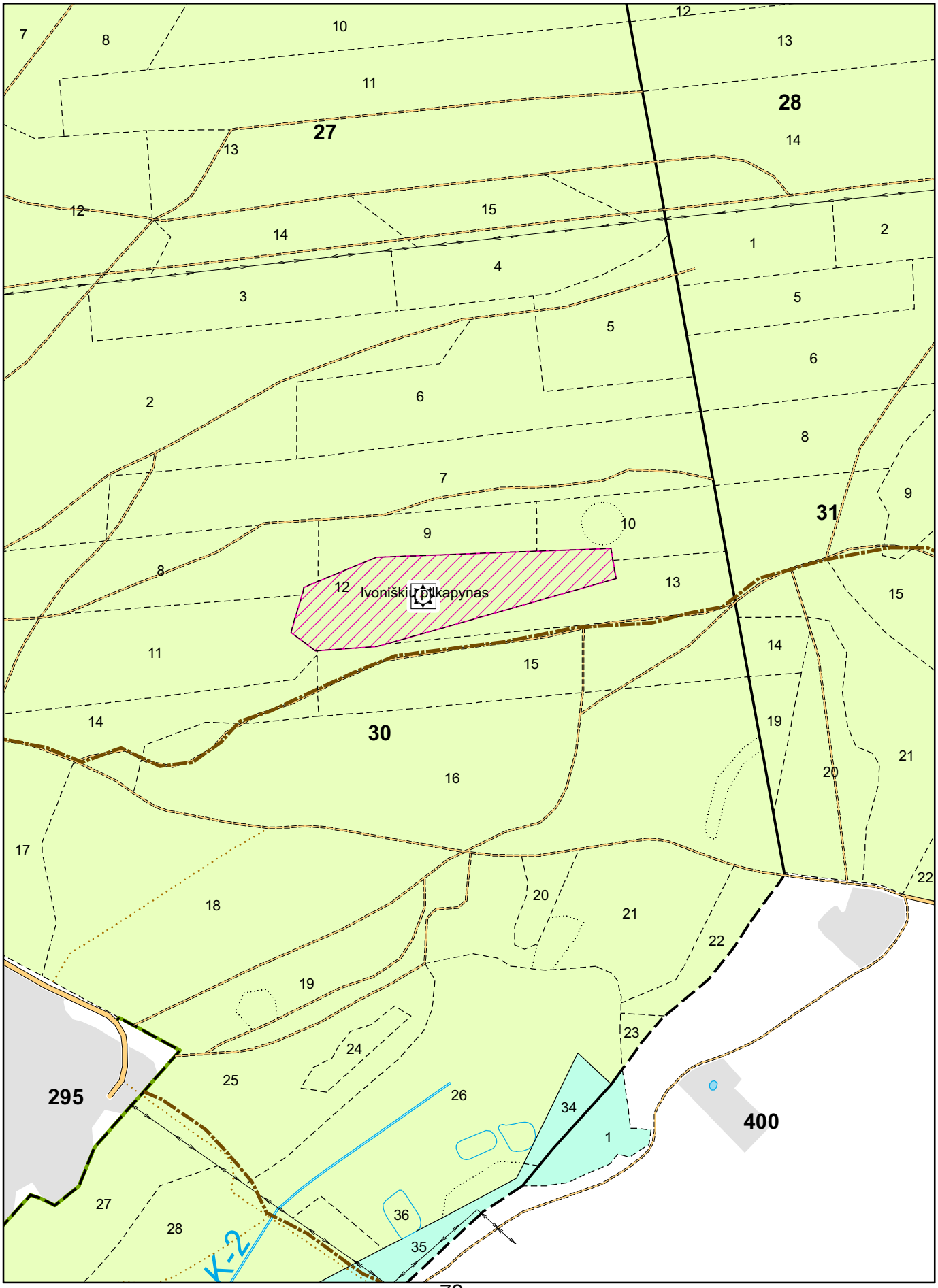

Birštono girininkija M 1 : 5000

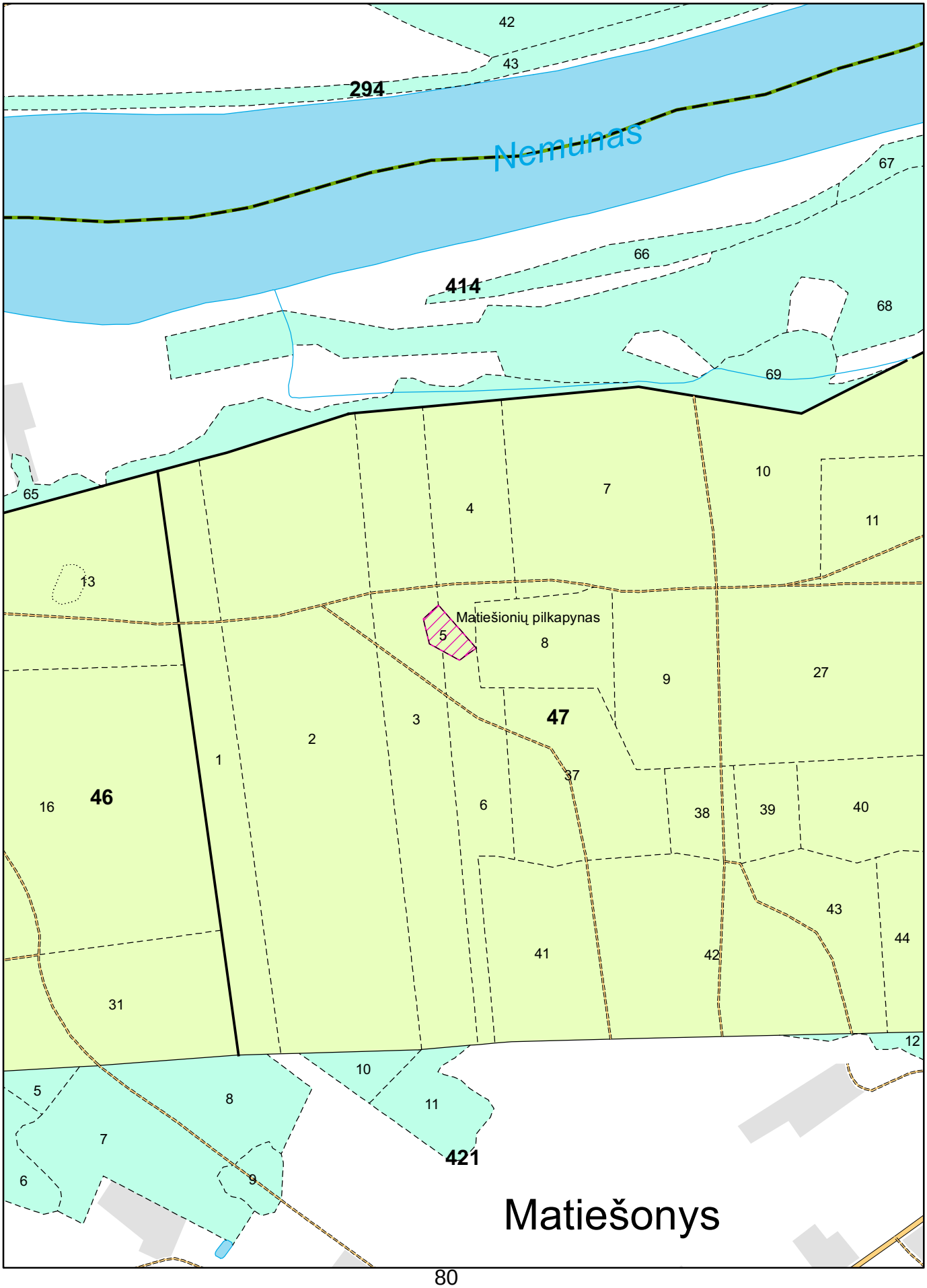

Birštono girininkija

M 1 : 5000

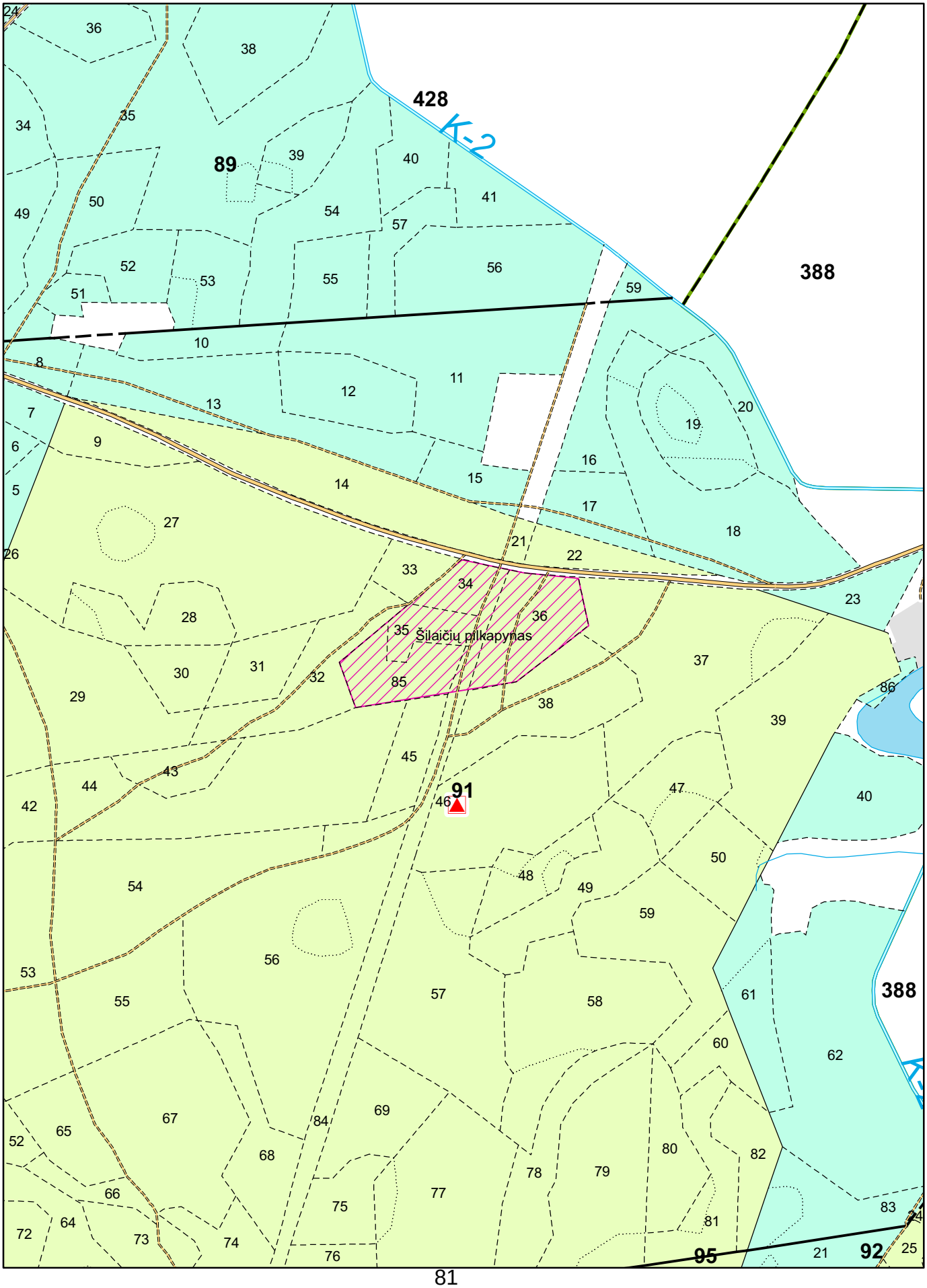

Birštono girininkija M 1 : 10000

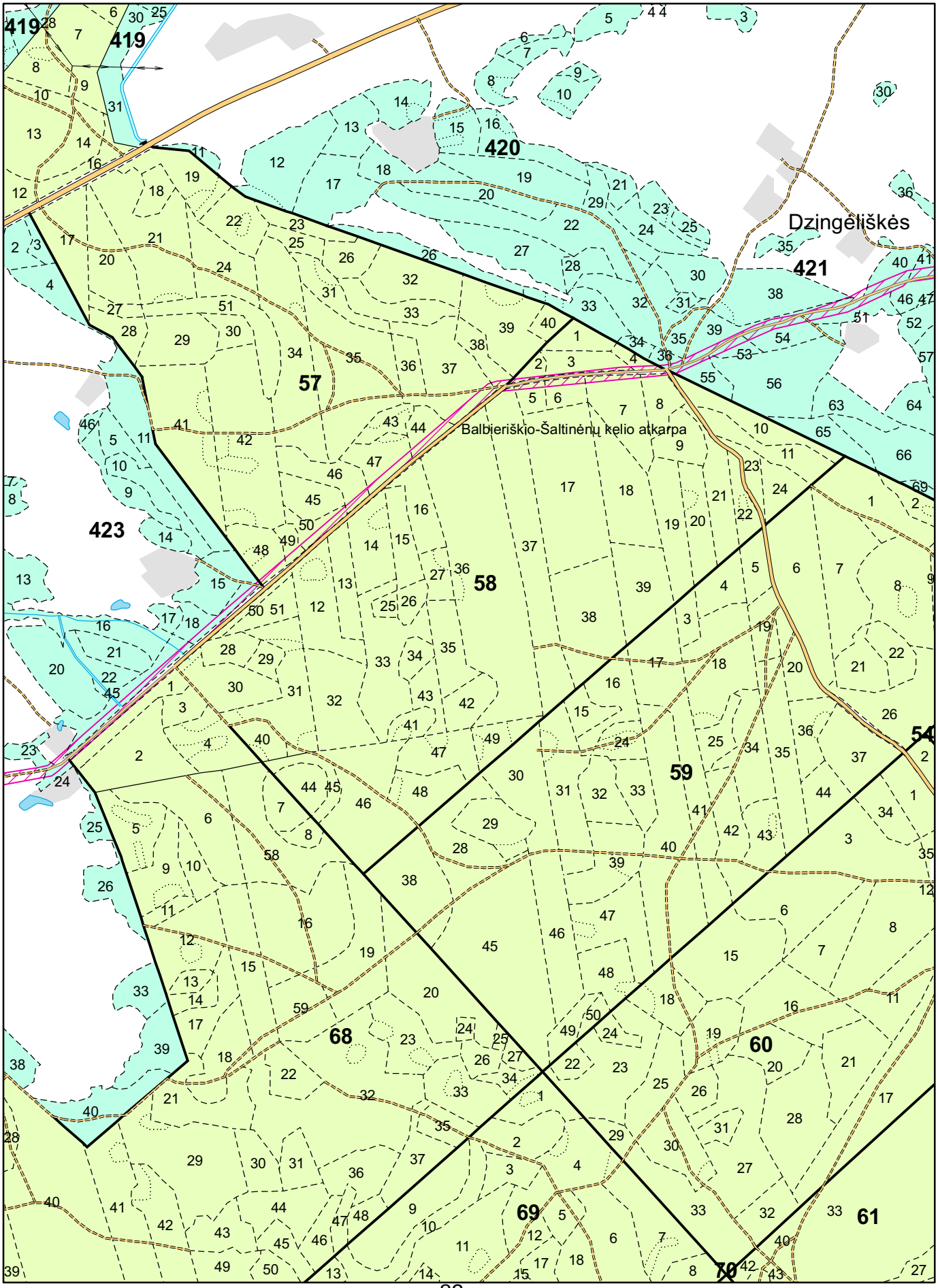

Birštono girininkija M 1 : 10000

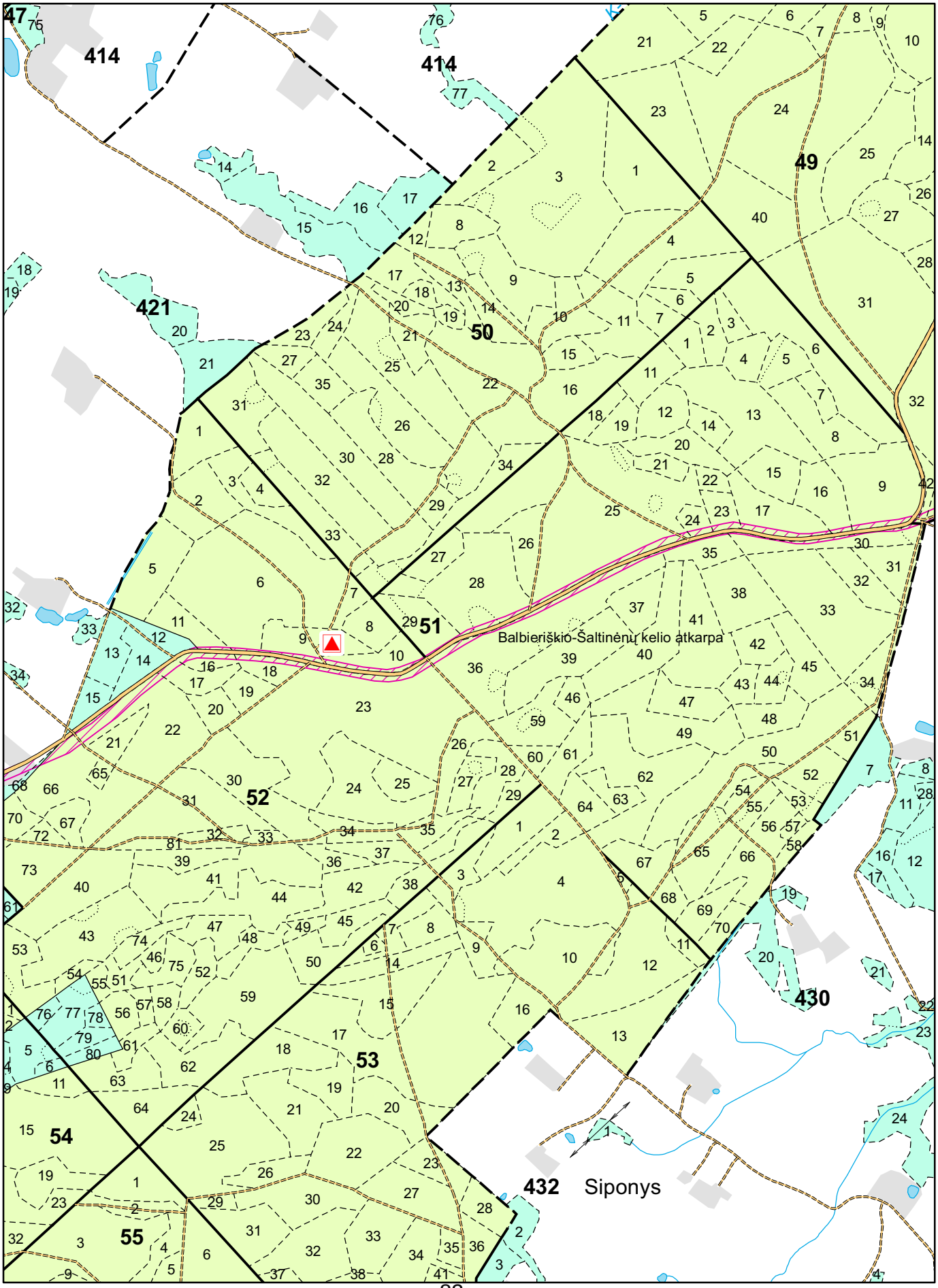

Birštono girininkija M 1 : 10000

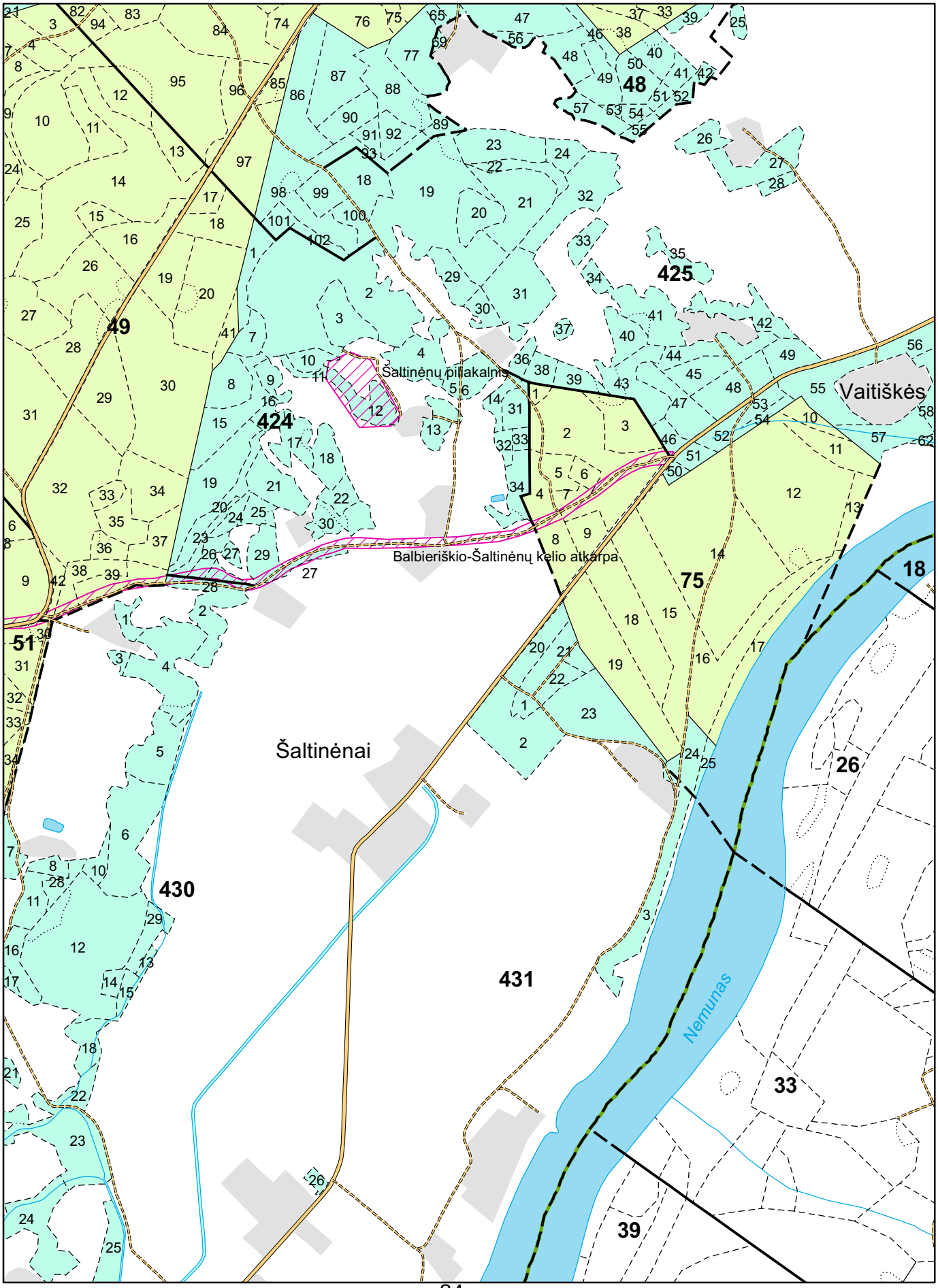

Meškapievio girininkija M 1 : 5000

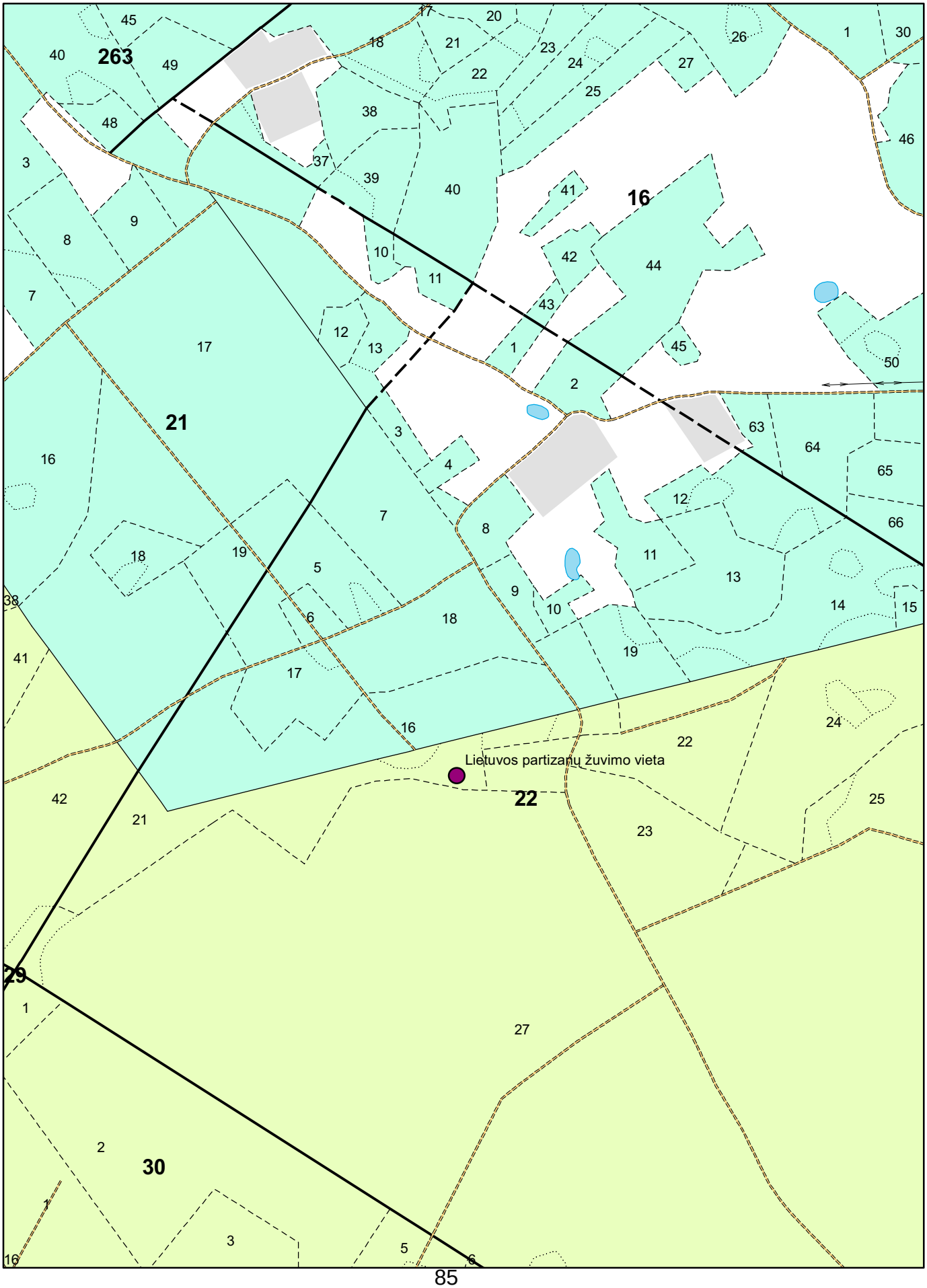

Meškapievio girininkija M 1 : 5000

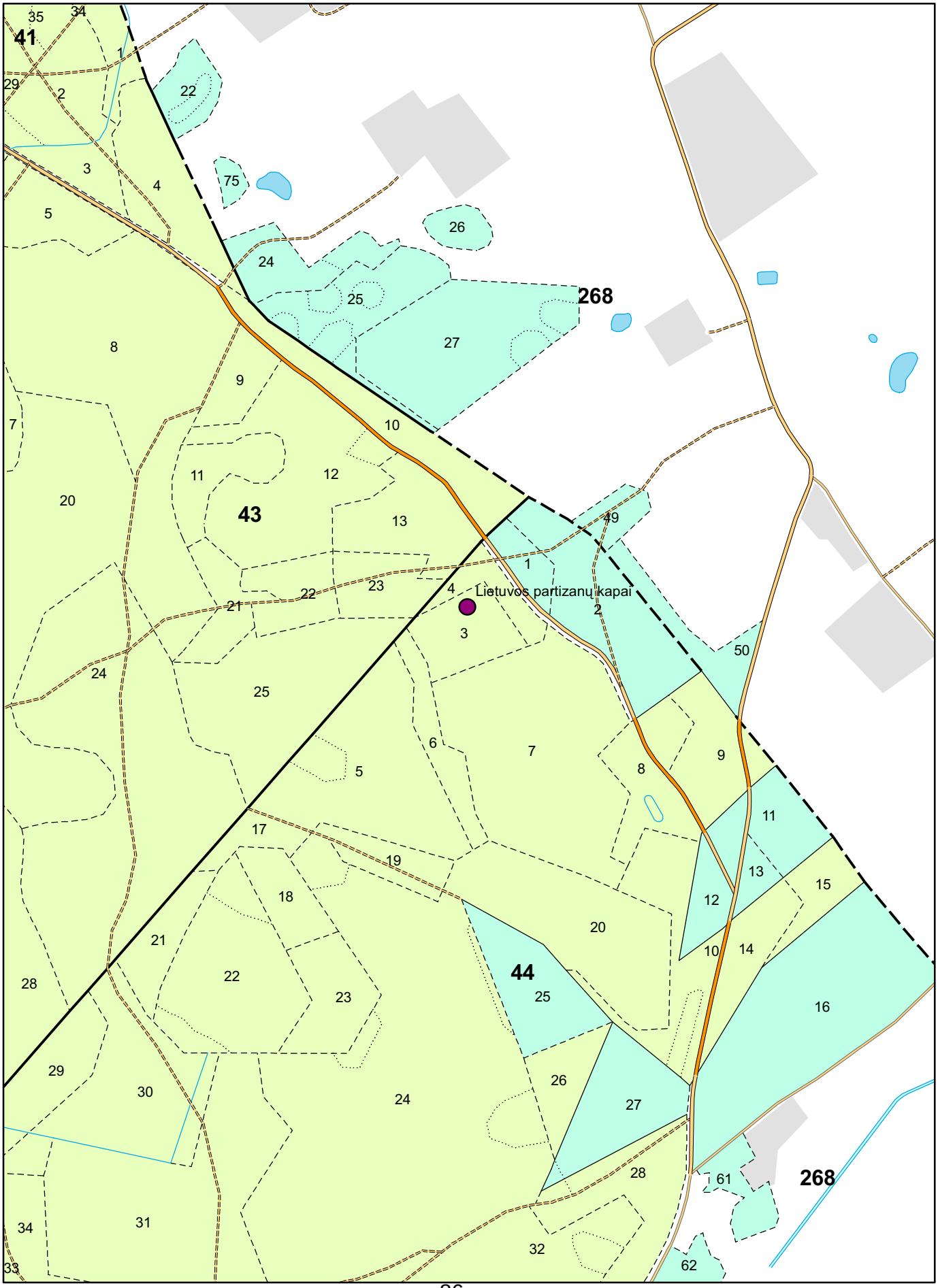

Verknės girininkija M 1 : 5000

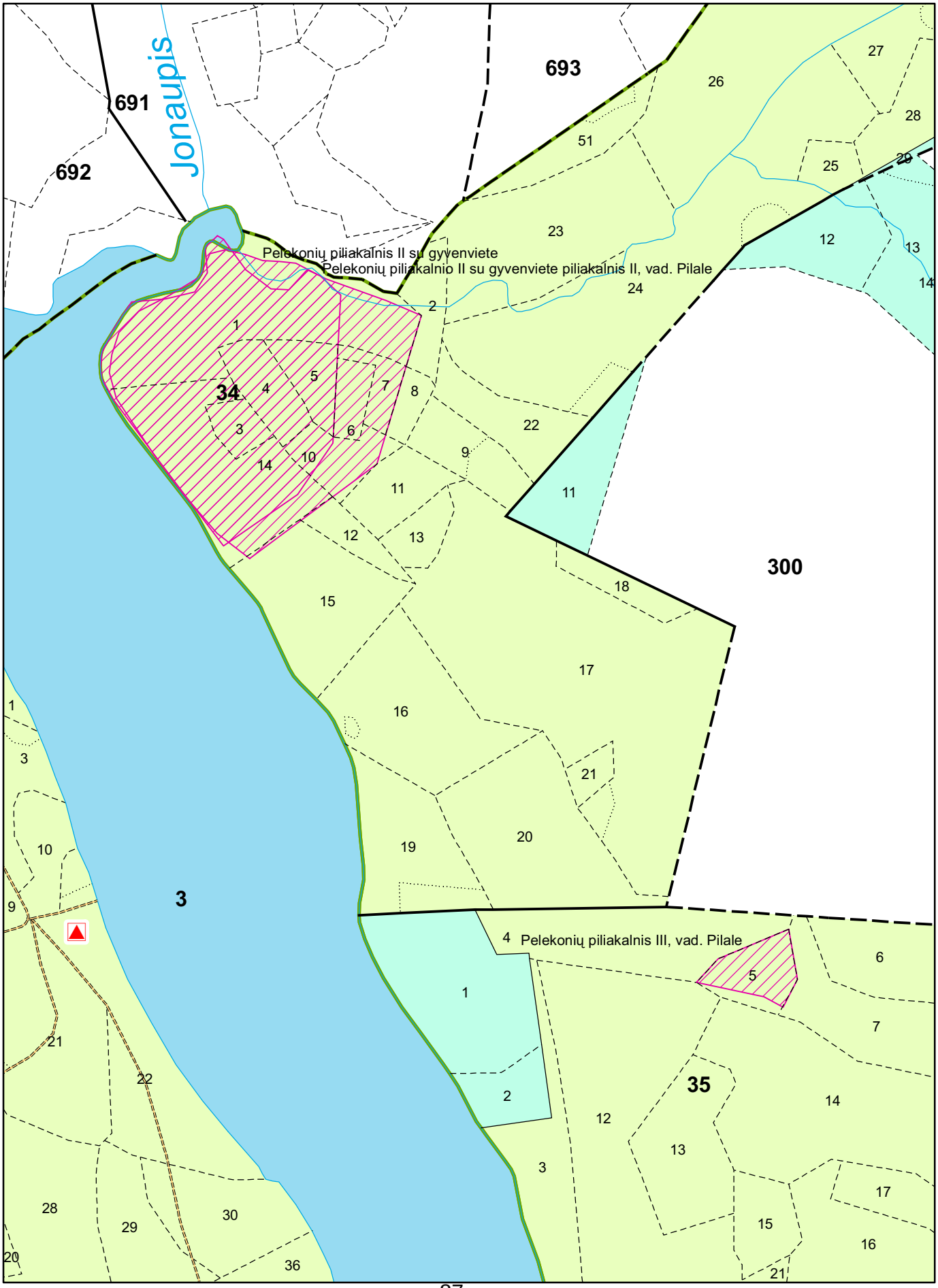

Verknės girininkija M 1 : 5000

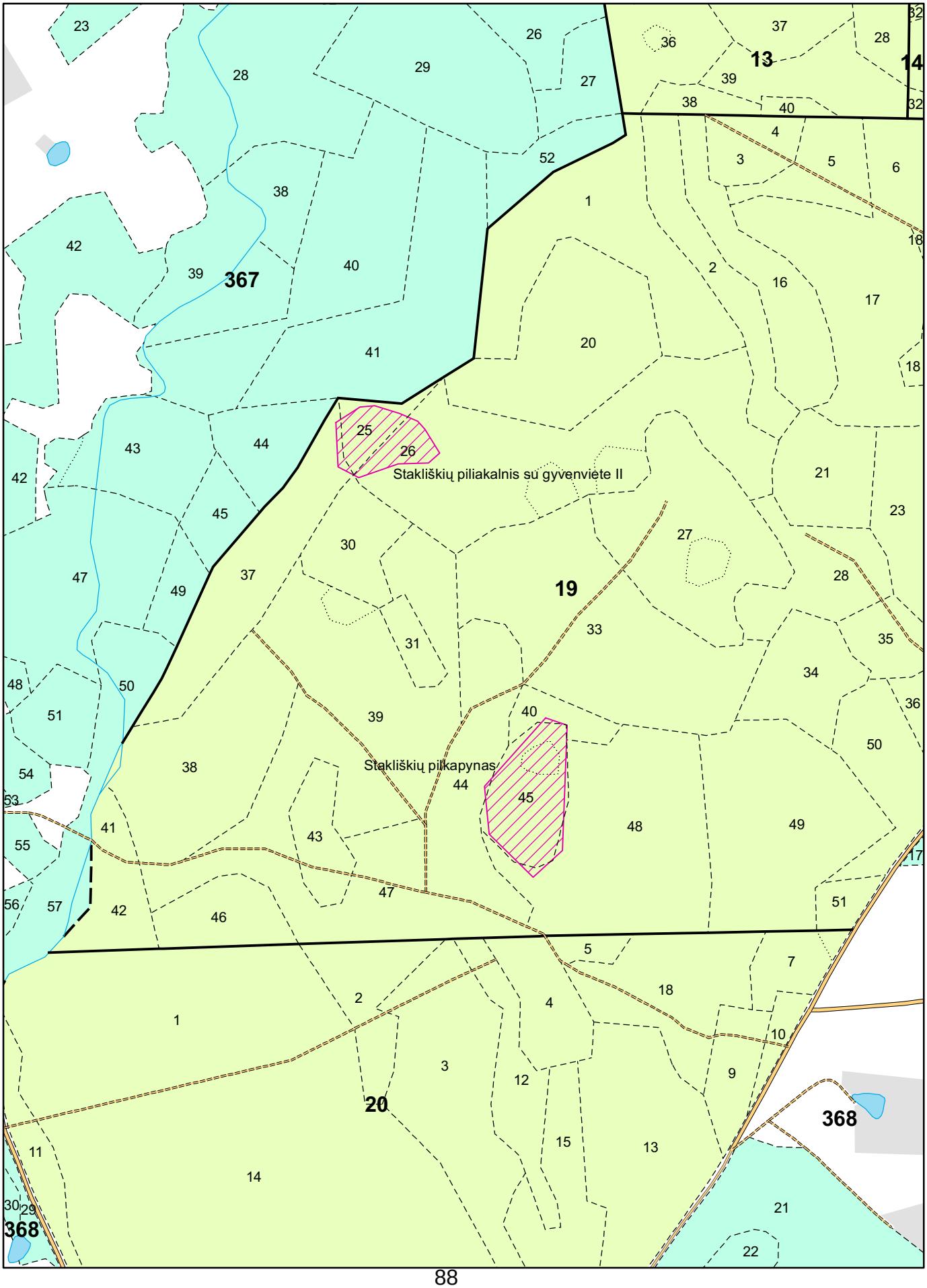

Verknės girininkija M 1 : 5000

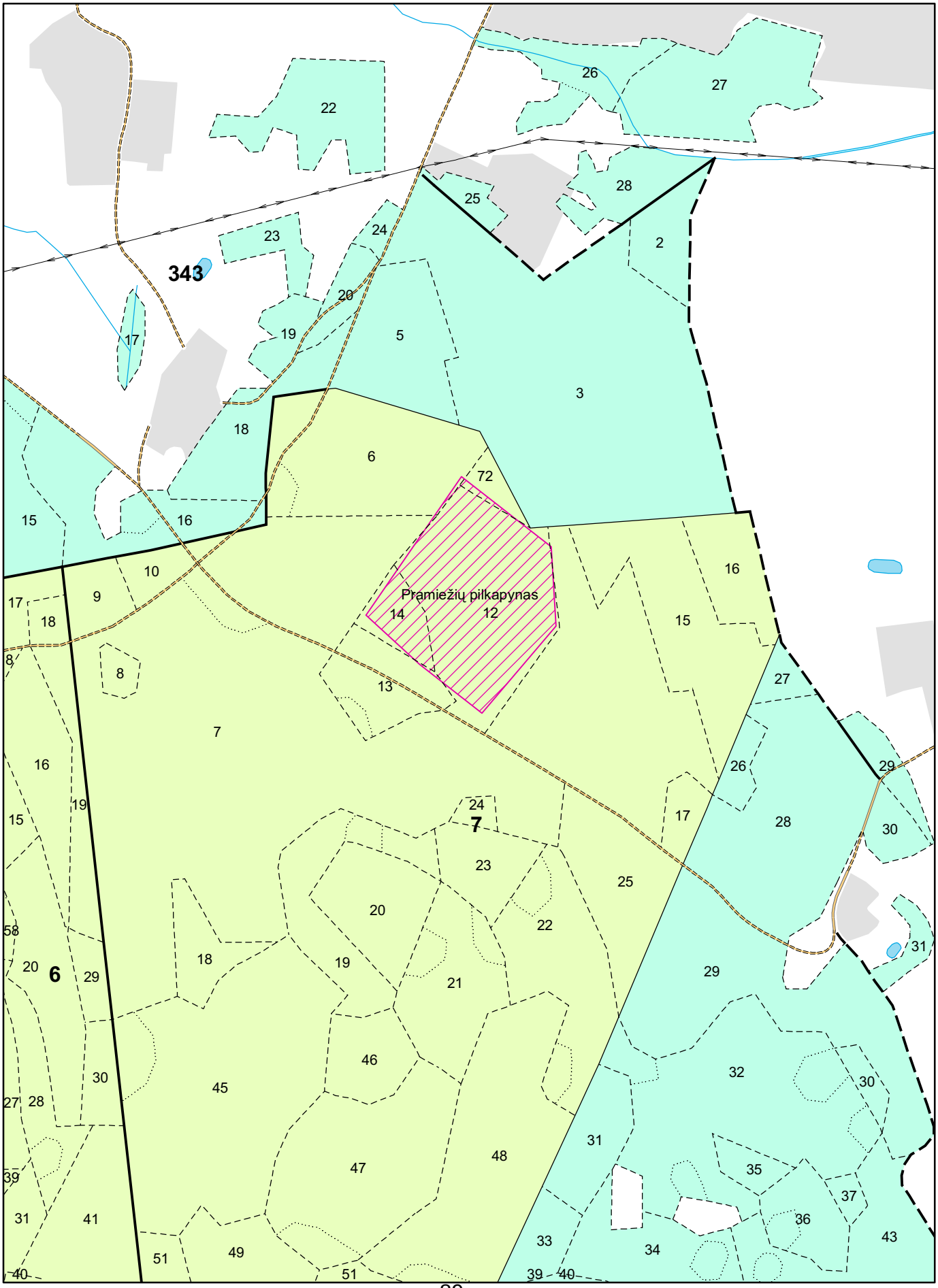

Verknės girininkija M 1 : 5000

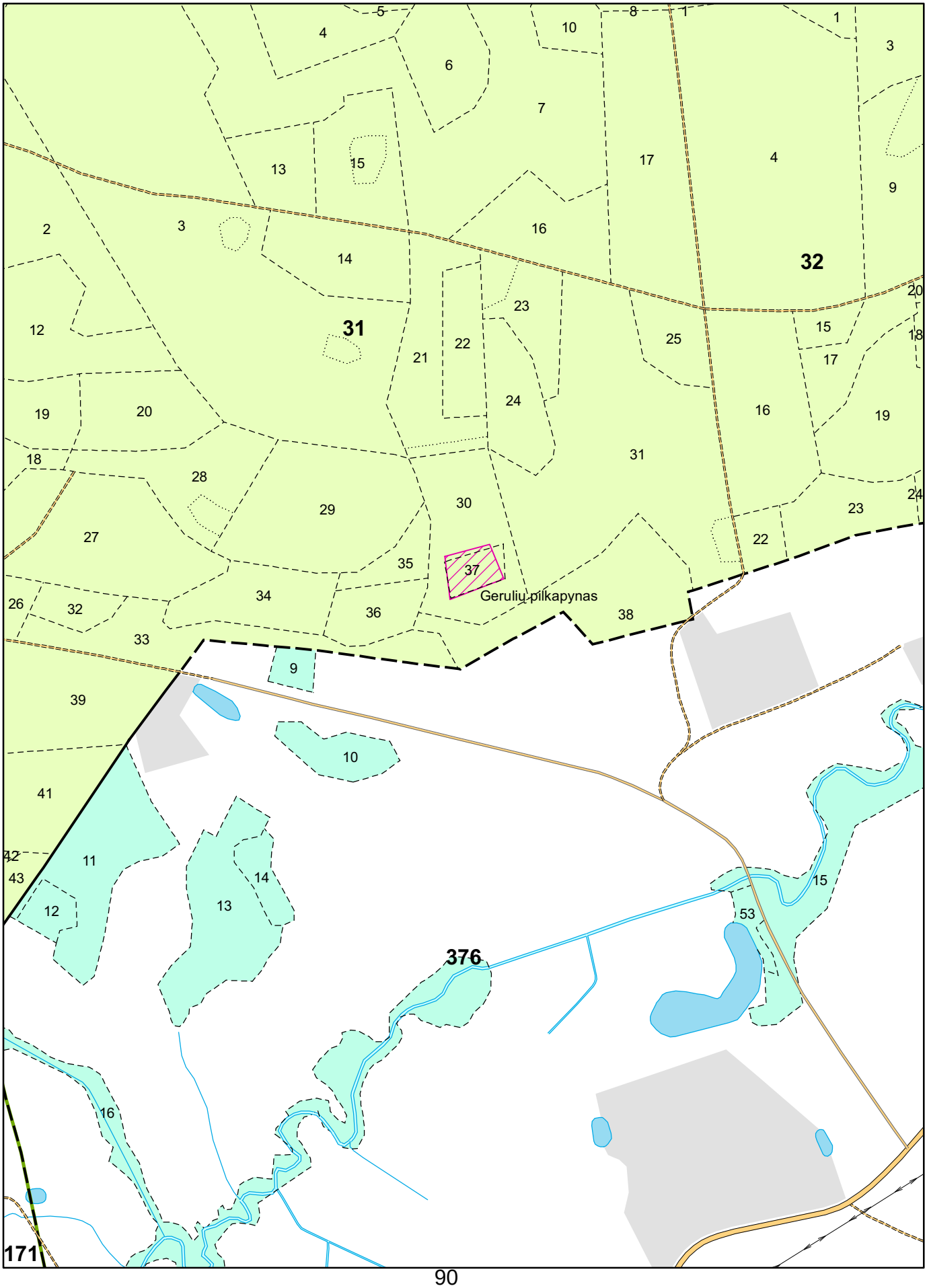

Verknės girininkija

M 1 : 5000

